

**Országos Civil Adatbázis
megvalósíthatósági tanulmány**

Országos Civil Adatbázis HOWTO

Életfa Környezetvédő Szövetség – Csathó Tibor

2004 – 2005

Országos Civil Adatbázis HOWTO

Országos Civil Adatbázis megvalósíthatósági tanulmány

Szerző: Csathó Tibor, csathot@freemail.hu
Életfa Környezetvédő Szövetség

A tanulmány hivatalos weboldala:
<http://www.eck.hu/zope/civiladat>

Az **Országos Civil Adatbázis HOWTO** megvalósíthatósági tanulmány megírását a **Nemzeti Civil Alapprogram Civil szolgáltató fejlesztő és információs kollégiuma** támogatja.

Kereskedelmi forgalomba nem kerül, elektronikus formában letölthető a tanulmány hivatalos weboldaláról.

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés	5
2. Az Adatbázis környezete	7
2.1. Információs társadalom	8
2.1.1. eEurope	8
2.1.2. Közháló, Sulinet Expressz, eMagyarország.....	9
2.1.3. eKormányzati törekvések.....	11
2.2. Eddigi civil adatbázisok	13
2.2.1. Közhivatali adatbázisok	13
2.2.2. Civil civil-adatbázisok.....	14
2.3. Jogi környezet.....	16
2.3.1. Nonprofit szabályozás	16
2.3.2. Nemzeti Civil Alapprogram, a törvény, eddigi fejlemények	17
2.3.3. Adatvédelem és nyilvánosság.....	18
2.4. Informatikai környezetek	21
2.4.1. Nyílt architektúra – nyílt szabványok	21
2.4.2. Szabad szoftver, nyílt forrás	22
2.4.3. Zárt forrású alkalmazások.....	23
2.4.4. Nyílt (e-kormányzati) architektúrák és a Civil Adatbázis kapcsolata.....	23
2.5. Meglévő példák más területekről.....	24
2.5.1. Erikanet.hu	24
2.5.2. Önkormányzati adatbázisok.....	25
2.5.3. EMMA – Egységes Munkaügyi Nyilvántartó Rendszer	25
3. Az Adatbázis megépítése	27
3.1. Kezdetek.....	28
3.2. A megvalósulás lehetséges irányai az integráció szintjén.....	30
3.2.1. Elszigetelt civil adatbázis modell.....	30
3.2.2. Együttműködő civil adatbázis modell.....	30
3.2.3. A két modell összehasonlítása.....	32
3.3. A megvalósulás lehetséges irányai a szolgáltatások szintjén	33
3.3.1. „Egyszerű” Civil Adatbázis.....	33
3.3.2. „Multifunkcionális” Civil Adatbázis	33
3.4. Az adatpontosság szintjei	35
3.4.1. Valóságot közelítő adatbázis.....	35
3.4.2. Nem valóságos adatbázis.....	35
3.5. Szabványok, megfeleltetés	37
3.5.1. Segítséggel élők támogatása.....	37
3.5.2. Tájékoztatók a weblapon, a weblapról	38
3.5.3. Tartalmi keresők a honlapon.....	38
3.5.4. Hivatkozások.....	38
3.5.5. Technológiai szabványok, mint CSS, XHTML stb.	39
3.6. Az adatbázis jellemzői.....	40
3.6.1. Mit kell tárolnunk a civil szervezetekről?.....	40
3.6.2. Jóljelölt adatbázis paraméterek	41
3.6.3. Jóljelölt forgalom	42
3.6.4. Minimális hardver és környezeti igény	43
3.6.5. Lehetséges adatbázis motorok	43
3.6.6. Adatforrások	44
3.7. Adatmodellek.....	45

3.7.1. Relációs adatbázis modell	45
3.7.2. Térinformatikai modell.....	45
3.8. Biztonság	47
3.9. A Civil Adatbázis lehetséges frontend szolgáltatásai	48
3.9.1. Adatbázis Kereső.....	48
3.9.2. Civil szervezetek képgalériája.....	48
3.9.3. Fórumok.....	49
3.9.4. Humán erőforrás adatbázis.....	49
3.9.5. Munkacsoportok.....	49
3.9.6. Többnyelvű információk	50
3.10. A megépítés költségei.....	51
4. Működés	52
4.1. A fenntartás erőforrásai	53
4.1.1. Ki tartsa kézben a rendszert?	53
4.1.2. Humán erőforrások.....	54
4.1.3. Informatikai erőforrások	55
4.1.4. Költségek	55
4.2. Adatfeltöltés, regisztráció	56
4.2.1. Online regisztráció	56
4.2.2. Offline regisztráció	56
4.2.3. Lehetséges kapcsolatok más rendszerekkel.....	57
5. Eredmények	58
5.1. Elsődleges faktorok	59
5.1.1. Az adatbázis méretei.....	59
5.1.2. E-kormányzati szolgáltatások hatékonysága	59
5.1.3. A szolgáltatások igénybevétele.....	59
5.1.4. Mérhető nonprofit szektor	60
5.2. Másodlagos faktorok.....	61
5.2.1. Hatékonyabb civil szektor.....	61
5.2.2. Egységes civil érdekképviselő.....	61
5.2.3. E-demokrácia.....	61

1. Bevezetés

A **HOWTO** a nyílt forrású szoftverek telepítésére, konfigurálására és használatára készült dokumentációk gyűjtőneve. Mint minden informatika-közeli fogalom, ez is angol nyelvű, magyarul a jelentése: **HOGYAN**. Több ezer ilyen *howto* létezik, a nyílt forrás világában szinte minden jelentkező problémára készült vagy készül egy gyakorlatias, a megoldást segítő dokumentáció.

Ezért lett a mi tanulmányunk címe: **Országos Civil Adatbázis HOWTO**, vagyis: **HOGYAN készítsünk és működtessünk országos civil adatbázist?**

Az **Országos Civil Adatbázis** már megnevezésében is rejti a névadók *szándékait*.

Egyrészt megfogalmazódik a kívánság, hogy legyen egy olyan rendszer, amely naprakész és pontos adatokat tartalmaz a civil szervezetekről, másrészt hatásköre terjedjen ki az egész országra, strukturált adathalmazként tárolódjon, és talán rejti azt a szándékot is, hogy egyetlen ilyen adatbázis létezen.

Ezeket a szándékokat boncolva azonban számtalan kérdés keletkezik. Mivel egy ilyen rendszer az egész társadalom szintjén vizsgálendő, az Adatbázis problémaköre rendkívüli komplexitást érhet el.

Például hogyan *definiáljuk* a civil szervezeteket, egy olyan társadalomban, ahol a civil szektor – egy nagyobb szünet után, alig pár évtizedes pályát befutva – maga is gyerekcipőben jár, miközben folyamatosan változik a társadalmi megítélése, és gyakran a törvényi szabályozása is. Példának hozhatnám fel a közhasznosság körüli jogi értelmezési problémákat, vagy az NCA törvény módosítása körüli, 2004. novemberében fellángolt vitákat.

Tehát milyen *feltételek* mellett szerepelhet egy szervezet az Adatbázisban? *Ki szabja* ezeket a feltételeket?

Például hogyan legyen *magyarországi* az adatbázis, mi a helyzet a nemzetközi hatókörű, vagy a határon túli magyar szervezetekkel? Hogyan kapcsolódhat ez a rendszer más országok hasonló adatbázisaihoz? Mennyire legyen *nemzetközi* az adatbázis? (angol vagy *több, idegen nyelvű* adat közlésének lehetősége adott legyen-e az adatbázisban)

Az Adatbázis körüli vizsgálódás így egyre több kérdést vet fel, a körök folyamatosan bővülnek. E tanulmánynak, mint a többi, e témában íródott társának is, az a feladata, hogy minél többet meg tudjon válaszolni ezekből a kérdésekből. A válaszok megadása nem könnyű feladat, főleg ha a tanulmány elsősorban a gyakorlati megvalósítás kérdéseire keresi a választ. Több „forgatókönyv” létezhet, minden döntés új elágazásokat hoz létre.

Az Országos Civil Adatbázis sikeres megvalósítása nagyon fontos a társadalom minden résztvevője számára, még ha ezt jelenleg nem is érzi mindenki a saját bőrén.

- A mindenkori *kormányzatnak* szüksége van korrekt információkra a civil szektor összetételéről, sajátosságairól. Az Adatbázis fontos lépés az e-kormányzati törekvések megvalósításában is.
- A *civil társadalomnak* szüksége van a prezentáció, az információ-közvetítés, és az egymással történő szoros együttműködés kialakítására, miközben eleget kell tennie törvényi kötelezettségeinek is.
- A *társadalom más rétegei* pedig a nyitottság, átláthatóság és *számonkérhetőség* igényével élhetnek, mind a civil szektor, mind a kormányzat felé, vagy információt kaphatnak, ha felajánlanának adót, támogatást, segítséget vagy munkát.

A világ „jobbik” felében a jól szervezett, valóban működő nonprofit társadalmat *kulcsfontosságú tényezőnek tartják a demokrácia kiteljesítésében*. A civil szektor olcsóbban és jobban old meg

feladatokat, melyeket a kormányzat vagy más szektorok nem tudnak vagy nem is akarnak megoldani.

A magyar társadalom a **Nemzeti Civil Alapprogram** létrehozásával tett egy jelentős lépést a szektor elismerésében, *a munka javarésze azonban csak most következik.*

A támogatások szintjének nem csökkennie kell a jövőben, hanem éppen emelkedni. A mindenkori kormányzatnak hatékonyabb és átláthatóbb támogatási rendszerrel, és a szemlélet megváltoztatásával kell segíteni a civileket, miközben meg kell adni az adományozás szabadságát a gazdasági szektor számára is. Szabadabb kezet kell adni az állampolgároknak is, adóforintjuk sorsának meghatározásában.

A civil szektornak ezek eléréséhez egységes és a kormányzati struktúrához igazodó érdekképviseletet kell kialakítania.

A folyamatban talán kicsi, de mégsem jelentéktelen lépés az Országos Civil Adatbázis létrehozása.

Az Adatbázis nem is *eredmény*, inkább egy eszköz, „szerszám”, a továbblépés nélkülözhetetlen munkaeszköze.

Megvalósítása során arra kell törekedni, amire minden igazi mesterember törekszik, ha szerszámot kell készítenie, vagyis hogy a szerszám minden olyan később jelentkező munkára is használható legyen, melyre annak készítésekor még nem is gondoltak.

A jó mester nem szeret feleslegesen dolgozni.

Eger, 2004. november

Csathó Tibor

2. Az Adatbázis környezete

2.1. Információs társadalom

Ebben a részben az Adatbázis kialakításának és működésének lehetséges környezetét tárgyaljuk részletesen, a környezet fogalmát a lehető legtágabban értelmezve (*elvárások, jogi környezet, informatikai környezet, társadalmi környezet stb*). A környezet megfelelő elemzése helyezi el, dimenzionálja az adatbázist, e nélkül a tanulmány könnyen juthat téves megállításokra.

A Magyar Információs Társadalom Stratégia egy vízió és akcióterv, melynek célja az információs társadalom mielőbbi kiteljesítése Magyarországon. Ez a stratégia, annak intézkedési tervei, az ezekből adódó körülmények az Országos Civil Adatbázis legszélesebb környezetét jelentik.

A fejezet címe azért Információs társadalom, mert hazánk ma már az Európai Unió tagjaként egy nagyobb „áramlatba” került, már nem csak nemzeti stratégiánkat kell megvalósítani, hanem az Unió ajánlások is megvalósításra várnak. Ebben a fejezetben az európai és itthoni stratégiákat elemezzük, csak a Civil Adatbázist érintő szinten.

2.1.1. eEurope

Az Európai Unió 2010-re a világ legversenyképesebb, tudásalapú társadalmává kíván válni. Ebben a versenyben az Amerikai Egyesült Államok és a fejlett távol-keleti térség is részt vesz, mindkettő jelentős előnnyel indul. A programnak jelenleg az eEurope 2005 elnevezésű változata fut, mely már nem csak az internet, hanem az intelligens kártya rendszerek, harmadik generációs mobilhálózatok, digitális televíziózás és más jövőbemutató kezdeményezés keretét is próbálja megfogalmazni.

Az Unió 2000-ben azért hirdette meg ezt a programot, mert a tagországok is felismerték az IT szektor általános gazdaság-kiszolgáló és gazdaságélénkítő hatását. Ez egyrészt a hozadékként megjelenő termelékenység- és versenyképesség-növekedésből következik, ám mára világosan látható, hogy az USA IT fejlődése mellett egyszerűen elengedhetetlen a lemaradás elkerüléséhez. A második félidőbe lépett eEurope 2005 sikeres az új technológiák és alkalmazások elterjesztésében, de a bizottság szerint a jövőben több figyelmet kell fordítani a felhasználók valós igényeire. A szolgáltatások, köztük az e-kormányzat és az e-egészségügy sikeréhez határozott politikai támogatásra is szükség van¹.

Az ezt követő több párhuzamos program jóval magasabb forrásokból gazdálkodhat majd, melyekből új tagországgként már Magyarország is kiveheti a részét.

Az eEurope program legjelentősebb részei:

- Modern, nyílt online szolgáltatás,
eKormányzat,
eLearning,
eEgészség,
- Elektronikai üzletvitel
- Biztonságos információs infrastruktúra
- Szélessávú összeköttetés

Mint később látható a magyarországi programok nagyjából fedik, követik az eEurope program célkitűzéseit.

2005 végére a tagországoknak arra kell törekedniük, hogy minden iskola és egyetem, továbbá múzeumok, könyvtárak, archívumok illetve hasonló, az elektronikus oktatásban szerepet vállaló intézmények oktatási és kutatási célokra szélessávú Internet kapcsolattal rendelkezzen.

¹ Forrás: hirek.prim.hu

A szélessávú infrastruktúra beruházásának hajtóereje az új szolgáltatások, és új tartalmak megléte, ugyanakkor új szolgáltatások és tartalmak keletkezésének feltétele a szélessávú infrastruktúra rendelkezésre állása. Ezért együttesen kell az infrastruktúra fejlesztését és új szolgáltatások nyújtását elősegíteni.²

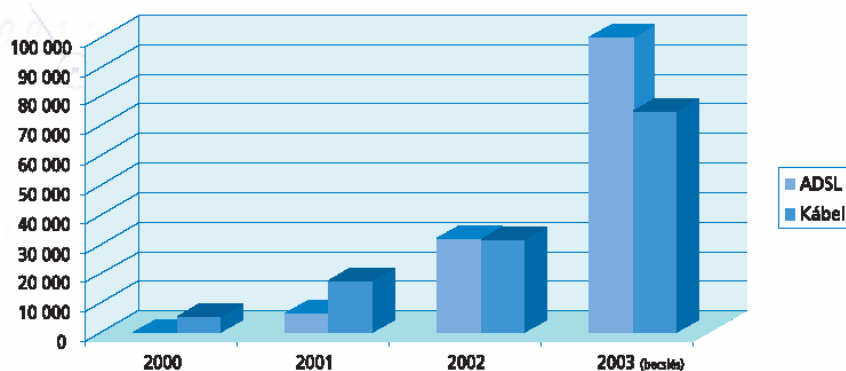
Fontos hogy a program kellően rugalmas legyen, mivel a már csatlakozott országok, köztünk hazánk is hatékonyan be kell kapcsolódjon a programba.

Magyarország az eEurope+ program révén integrálódott az európai információs társadalom programokba. Ugyanakkor, eddigi erőfeszítései kevésnek bizonyultak ahhoz, hogy a csatlakozó országok között vezető szerepe legyen, vagy hogy az EU tagállamokhoz felzárkózzon. Várhatóan a jövőben további koncentrált és jól átgondolt programokra, a magán és közszféra szorosabb együttműködésére, tudatos akciókra lesz szükség ahhoz, hogy felzárkózhassunk és a hazai információs társadalom kiépítésében hatékonyabban haladjunk³.

2.1.2. Közháló, Sulinet Expressz, eMagyarország

Az utóbbi időben jelentős elmozdulás figyelhető meg a hazai Internet-használat struktúrájában. Növekvőben van a **nagy sáv szélességű internetes kapcsolatok aránya**, a kezdeti belépők után ma már a **hálózati hatás** érvényesül, amikor is a legtöbb belépő azért csatlakozik, mert egyre több olyan ismerőse van, akik már rendelkeznek szélessávú kapcsolattal. Ez a hatás a jelenlegi időszakban **exponenciálisához közelítő növekedést okozhat**, elsősorban ennek a hatásnak köszönhető, hogy az Unió országaiban a növekedés egy jellegzetes, **S-alakú mintát követ**⁴.

1. ábra – ADSL és kábel-modemes előfizetések számának alakulása Magyarországon

Forrás: KSH

Az látható, hogy 2003-ban megkettőződött a széles sávon internetezők száma. A felhasználók hasznára válhat a jövőben az erősödő verseny a kábelmodemes és az ADSL megoldások (és szolgáltatások) között. Épp a sorok írása közben emelte duplájára az adott összegért kapható sáv szélességet az Axelero, és erre válaszul a Chello is megteszi az emelést. Mindkét technológiában bőven van még rendelkezésre álló sáv szélesség, a hiányzó területeken pedig versenyben építik ki a hálózatokat. A rivalizálás remélhetőleg az árak csökkenéséhez is elvezet majd (az EU-ban csak Lengyelországban drágábbak a tarifák).

A szélessávú fejlesztésekhez kapcsolódik a kormány **Közháló programja**. A programot még 2003 nyarán meghirdették, de csak 2004. februárjában indult el ténylegesen.

Célja a közcélú intézmények, közösségi hozzáférési helyek (a kormányzati informatikába nem tartozó helyi közigazgatási szervek, közintézmények, iskolák, közfeladatot ellátó egyéb szervek, **civil szervezetek**) elektronikus kommunikációs infrastruktúráját biztosítani. A program többfázisú (első fázisában 7300 végpont tervezett), a piaci szereplők már meglévő szolgáltatásaira épül, közbeszerzési eljárások formájában.

² IHM: Digitális Európa

³ IHM: Az EU információs társadalom programja

⁴ IHM: Szélessávú elektronikus kommunikáció Magyarországon, 12. oldal

Az, hogy a civil szervezetek milyen mértékben és hogyan kapcsolódhatnak majd a programba, még nem látható tisztán, de a Teleházak például (legtöbbjük civil fenntartású) biztos résztvevők.

A Matáv a NIOK segítségével 2004-ben **500 civil szervezet számára teszi lehetővé az ADSL kapcsolatot**, melyet egy évig ingyen bocsát a szervezetek rendelkezésére.

A MITS⁵ Hozzáférés stratégiájának része az **eMagyarország program**, mely nagyjából a 2004-es év végére fejeződik be, és **2800 nyilvános hozzáférési** pont létrehozásával segíti az Internet elérését. Az eMagyarország Pontok ingyen vagy maximált áron, rendszeres nyitva tartással biztosítják az Internet-hozzáférést minden érdeklődő számára. A kistelepülésekre, hátrányos helyzetű régiókba eljutó hálózat megteremti annak feltételét, hogy az ott élők se rekesztődjenek ki az információs társadalomból.

Ezért az eMagyarország pontok **fontos szerepet töltenek be a civil szervezetek és a lakosság hozzáféréseiben**. Ezek a pontok nagy sávszélességen kapcsolódnak a világhálóra, lehetővé teszik az érdeklődők számára az Internet korlátlan lehetőségeinek megismerését. Ezenkívül katalizálják a jelenleg még modemes internetezők vagy az Internetet otthon még nem használók penetrációját.

A **Sulinet Expressz program** maximum 60 eFt adókedvezményt nyújthat évente és adóalanyonként, bizonyos számítástechnikai eszközök megvásárlása esetén. A program működése alatt **nem növelte jelentősen a hazai háztartások számítógépes ellátottságát**. Inkább a gépek állapotában van jelezhető fejlődés, vagyis azok fejlesztettek, akiknek már eleve volt gépük.

Az európai átlagtól ezért még mindig messze vagyunk az otthoni számítógép-használat területén. Még nagyobb a lemaradás az Internet-kapcsolattal rendelkező számítógépek és háztartások terén, a helyzet egy év alatt is változatlan maradt (32 %)⁶.

Erősödő tendencia a **"digitális két Magyarország" modellje** (Fábián Zoltán, TÁRKI). A kifejezés arra a tapasztalatra utal, hogy az életkor és az iskolai végzettség mentén nemzetközi összehasonlításban is drasztikus különbség, **digitális szakadék** tátong a társadalom két része között. (Magyarázként az iskolai internet-elérést biztosító Sulinet-program említhető: míg a Sulinet-generációban, vagyis a 25 évesek, vagy annál fiatalabbak közt 70%-os az internethasználók aránya, addig az ennél idősebbeknek csupán a 20%-a internetezik. Fontos megemlíteni, hogy különösen alacsony a használók aránya a 60 évesnél idősebbek körében: mindössze 2%.) A digitális szakadék nagysága ráadásul Magyarországon az adatok tanúsága szerint az elmúlt egy esztendőben lényegében nem változott.

Ezek mellett ugyanakkor az iskolai internethasználat, illetve az otthonról nagy sávszélességgel internetezők aránya (<40%) is jelentősen növekedett, ez pozitív hatásokat katalizálhat a jövőben.

Összegezve talán elmondható, hogy a magyarországi Internet és vele együtt **a civil szervezetek helyzete is javulóban van a hozzáférés tekintetében**. Itt az idő az Országos Civil Adatbázis megvalósítására, ha csak a jelenlegi állapotokat tekintjük, elmondhatjuk hogy a nulladik órában vagyunk.

A jövőben egyre több online pályázati rendszer és más internetes adminisztrációs feladat várja majd a civil szervezeteket. Ezek egyike lehet a készülő Országos Civil Adatbázis is. Hogy ez az irány jó vagy nem, a civilek jelenleg nagyon eltérően értékelik.

Ha a fentebb vázolt programok maximálisan figyelemmel lesznek a szektor igényeire, ha a jövőben javul számítógépes ellátottságuk, lehetőségük lesz a számítógép és Internet használatának megismerésére, akkor biztosan fel tudnak majd ugorni az egyre gyorsabban száguldó vonatra.

⁵ Magyar Információs Társadalom Stratégia rövidítése

⁶ INFINIT, www.ittk.hu

2.1.3. eKormányzati törekvések

Az e-kormányzás megjelenése és igénye viszonylag újszerű tendencia, nemcsak nálunk, hanem Európa nyugatibb felében is. Az eEurope akcióterve, a „Common List of Basic Public Services” szerint az *e-ügyintézésnek* 4 szintje van:

1. ügyleírások on-line elérhetősége az interneten,
2. egyirányú interakció – az ügyleírásokhoz kapcsolódó formanyomtatványok letölthetők,
3. kétirányú interakció – az ügyleíráshoz kapcsolódó nyomtatványok on-line kitöltése, hitelesítése, visszaküldése,
4. teljes elektronikus ügyintézés, on-line fizetés⁷

A kormányzatok struktúrájának elektronizáltságát tekintve az unió tagországai jelenleg az **egyoldalú interaktív szolgáltatások** kiépítésénél tartanak⁸. A kétirányú interaktivitás, a szolgáltatások horizontális és vertikális kiterjesztése a jövő feladata.

Magyarországon jelentős a lemaradás, főleg a dekoncentrált területi és helyi szervek esetében, de összességében is; a valamilyen szinten online szolgáltatások az intézmények egytizedében haladják csak meg az 5 százalékot⁹. A TÁRKI felmérése szerint a közintézmények online szolgáltatásai döntően az első szintet merítik ki, a szolgáltatásokról nyújtott, interneten elérhető információk megjelentetésével. Ráadásul az online szolgáltatások erősen differenciáltak, az államigazgatás bizonyos ágazatai köré csoportosulnak (pl. MEH).

A **hazai kutatások** szerint az Internetet használók háromnegyede, míg a nem internetezőkből kb. fele használná az e-kormányzat szolgáltatásait. Míg a hazai vállalkozások nagy része adatszolgáltatási (adó, tb-ügyek) céllal használná, addig **a civil szervezetek** a 2003-as felmérés szerint **elsősorban információt szolgáltatni, kommunikálni, és információt keresni kívánnak az interneten.**

Az e-kormányzat működésével kapcsolatos legfontosabb elvárások közül kiválasztottuk azokat, melyek a Civil Adatbázis problémakörét érintik:

- **Nyitottság, részvétel** – az állampolgárokat az őket érintő döntések előkészítésébe minél szélesebb körben kell bevonni. A civil szervezetek, mint a helyi és országos szociális háló csomópontjai, egyrészt az igények felmutatásában, másrészt a döntések előkészítésben, véleményezésében kulcsfontosságú szerepet kell kapjanak a jövőben.
- **Hatékony** – legyen hatékony a döntéshozatali mechanizmus, nem bürokrácia-, hanem állampolgár-centrikus, eredmény-orientált közigazgatást kell kialakítani.
- **Számonkérhetőség, visszacsatolás** – a döntések végrehajtásának átláthatóságát, véleményezését, társadalmi kontrollját kell megvalósítani.

Az Országos Civil Adatbázis és az e-Kormányzat legfontosabb kapcsolódási pontja az **e-demokrácia** fogalma, vagyis a társadalmi nyitottság és politikai kultúra egy új szintje.

A Civil Adatbázis, megfelelő megvalósítás és hozzáférés esetén hasznos információt szolgáltat a társadalom minden résztvevője számára, miközben hatékonyan segítheti az e-kormányzás szolgáltatásainak megvalósítását is.

A kormányzat nézőpontjából a hatékony, működő Civil Adatbázis e-kormányzati funkcióként, szolgáltatásként is felfogható, véleményem szerint azonban az Adatbázis csak ilyen szinten történő meghatározása pont a hatékony működést nem segíti elő.

Amennyiben az adatbázis egyetlen feladatuként definiálnánk, hogy *a kormányzat számára fontos adatokat tároljon a civil szervezetekről*, akkor a következő problémákba futhatunk:

⁷ IHM: Szélessávú elektronikus kommunikáció Magyarországon, 28. oldal

⁸ eKormányzat 2005 eKormányzat stratégia és programterv (MEH, Elektronikus Kormányzat Központ)

⁹ Gyorsjelentés az államigazgatási adatfelvétel eredményéről, TÁRKI, 2003. december, 16. oldal

- Kötelező adatszolgáltatáson alapuló, erővel fenntartott rendszer alakulna ki, melyet nem kedvelnek a civil szervezetek.
- Az e-kormányzati törekvések „szolgáltató állam” elve minden szinten sérülne.
- A Civil Adatbázis számos további lehetősége, funkciója *nem valósulna meg*, amelyekre a kormánynak nincs szüksége.

A magyarországi portálokat nézve is megállapítható, hogy ma a legtöbb kormányzat úgy tekint a web-re, mint egy újabb lehetőségre, ahol megjeleníthetik a saját magukról s szerepükről alkotott képet. Az oldalak kialakítása ezért elsősorban azt tükrözi, hogyan tekint a kormányzat saját magára, ahelyett, hogy az átlag polgár igényeit tartaná szem előtt¹⁰.

Az Országos Civil Adatbázis esetében nem szabad ebbe a „világnézeti” problémába futnunk.

A szemléletváltásnak, melyet az e-kormányzás tulajdonképpen jelent, az a lényege, hogy az állampolgárok a kormányzati portálokon azokhoz az információkhoz jussanak hozzá, amelyekre szükségük van, és ne (csak) azokhoz, amelyekre a kormányzat szerint szükségük lehet.

Az Országos Civil Adatbázis, mint megvalósítandó program erősen kapcsolódik a jó IT pozícióban lévő államigazgatási ágazatokhoz (IHM, Miniszterelnöki Hivatal), vagyis jó esélyei lehetnek a sikeres megvalósulásra, azonban e tanulmány fontos feladata, hogy a lehetséges buktatókra felhívja a figyelmet.

A Adatbázis használói nem csak a közigazgatás-állam, hanem a civil szervezetek és a társadalom számos más csoportja is lesz vagy lehet. Ezért körültekintően kell meghatározni a Civil Adatbázis céljait és megvalósulásának kereteit.

¹⁰ Dányi Endre: A kormányzati portál elindulásának jelentősége (eDemokrácia műhely, www.edemokracia.hu)

2.2. Eddigi civil adatbázisok

A rendszerváltás óta számos országos és kisebb civil adatbázis indult el saját útján. Felsorolásuk és elemzésük a tanulmány szempontjából mindenképp indokolt, azonban teljességgel el nem végezhető. A Központi Statisztikai Hivatal adatain kívül szinte minden közhivatali intézménynek, több szolgáltató civil szervezetnek létezik valamilyen szinten rendezett civil szervezeti adatbázisa, ezekből próbáltuk kiválogatni az országos dimenziójú, vagyis a Civil Adatbázis szempontjából figyelembe veendő előfordulásokat.

2.2.1. Közhivatali adatbázisok

A civil szervezetek számtalan *közhivatali adatbázisban* tárolódnak, ezek egy része nem digitalizált, „csak” papír alapú. Több helyen azonban évek óta digitálisan tárolják az adatokat. Az adatbázisok sokszor nem is adatbázis-kezelő programokon alapulnak, hanem például Excel táblázatokban tároltak.

A törvényi szabályozás előírja, hogy egy civil szervezet megalakulásakor nyilvántartásba vetesse magát az erre illetékes (általában székhely szerinti megyei, vagy a Fővárosi) bíróságon, amelyről nyilvántartás készül, a szervezet pedig bírósági nyilvántartási számot kap.

Ha egy szervezet közhasznú minősítést kap, akkor e közhasznúsági minőségét is a bíróság osztja ki, tartja nyilván és vonja meg. A szervezet nyilvántartási adatai ekkor kiegészülnek a közhasznúsági fokozatra, a közhasznú jogállás megszerzésének, módosításának és törlésének időpontjára vonatkozó adatokkal¹¹. **Ezek az adatok nyilvánosak**, az illetékes bíróságon megtekinthetőek.

A szervezet megszűnését be kell(ene) jelenteni az illetékes bíróságon, a szervezet a bírósági nyilvántartásból való törléssel semmisül meg.

A bejegyzések a helyi bíróságokon tárolódnak, papír alapú és számítógépes tárolással megvalósítva. A számítógépes adatbázisokat az **Országos Igazságszolgáltatási Tanács Hivatala** kezeli, vagyis tulajdonképpen **egy országos civil adatbázissal rendelkeznek**. Az OITH feladata a névegyezőség vizsgálata is, a területileg illetékes bíróság a társadalmi szervezet nyilvántartásba vétele, illetőleg megváltozott nevének bejegyzése előtt - szükség esetén - megkeresi az OITH-t annak közlésére, hogy az országos névjegyzékben nem szerepel-e azonos vagy hasonló néven bejegyzett társadalmi szervezet.

Ezen kívül a civil szervezetekről adatbázissal rendelkezik a székhely szerint illetékes adóhatóság is. A szervezetek költségvetési támogatásának ellenőrzését az Állami Számvevőszék végzi.

Hogy a fentebb említett közhivatali adatbázisok között milyen szintű az egyezés és átjárhatóság, arra nézve nem sikerült pontos információkat megszerezni. Valószínűsíthető, hogy az adatbázisok között eltérések vannak.

A közhivatali adatbázisok nagy részét, de különösen a bíróságok és az Országos Igazságszolgáltatási Tanács Hivatala által kezelt rendszert alkalmasnak tartjuk az Egységes Országos Civil Adatbázis megvalósítására.

Az mindenképpen látható, hogy az Országos Civil Adatbázis megteremtéséhez először a közhivatali adatbázisok között kell megteremtetni ez együttműködést, és elvégezni a szinkronizációt.

Ha a kormánzatnak vagy a Civil Adatbázis építőjének nem célja az egységes adatbázis kiépítése, a funkcióhalmozás csökkentése, akkor az Országos Civil Adatbázis megvalósításához nem szükséges a közhivatali rendszer reformja, ekkor az Adatbázis *nem együttműködő adatbázisként* valósulhat meg (lásd 3.3.1 fejezet).

¹¹ 1997. évi CLVI. törvény a közhasznú szervezetekről, 18 -25 §

A **Központi Statisztikai Hivatal** adatai szerint **60.000**-nél is több bejegyzett civil szervezet létezik jelenleg az országban. Különösen a többi adatbázis adataival összevetve ez az adat kicsit soknak tekinthető, tekintve hogy sok „hibernált” szervezet nem jelenti be megszűnését, vagyis a bejegyzett civil szervezetek egy része nem működik, közvetve tehát *nem létezik*.

A Nemzeti Civil Alapprogram első elektorállítása során is létrejött egy országos hatókörű civil adatbázis.

A www.nca.hu oldalon, a **Nemzeti Civil Alapprogramról** szóló 2003. évi L. törvény 12. § (4) bekezdése alapján közzétett miniszteri felhívásra (*elektor-állítás*) bejelentkezett civil szervezetek száma **2766**, ezek a szervezetek **országos és regionális hatókörű** szervezetek. Mivel az adatbázis a fenti törvény paragrafusai szerint, kormányzati intézkedésre jött létre, ezért közhivatali civil adatbázisok közé sorolható.

Ez az adatbázis valószínűleg a következő 2 év múlva esedékes NCA választások idején aktivizálódik ismét, amikor új jelöltállítás indul.

Érdekes összevetni a 2766-os számot a 60.000-rel (és a NIOK 8200-as méretű adatbázisával, következő fejezet). Ez egyrészt jelezheti az előbb már jelzett hiányosságot a megszűnés bejelentését illetően, másrészt jelezheti azt is, hogy a szervezetek között kevés az országos és regionális hatókörrel rendelkező (vagy magát annak tartó) szervezet, inkább a kisebb, települési hatókörű szervezetek vannak túlsúlyban.

2.2.2. Civil civil-adatbázisok

A **NIOK Alapítvány** több éve működtet egy hiánypótló jellegű országos adatbázist. Jelenleg az adatbázis **8200** rekord méretű. Országos lefedettségű, önkéntes jelentkezésen és adatfeltöltésen alapuló rendszer. A 10.000 körüli rekord-szám igen jó hatékonyságot mutat a 60.000-re becsült szektor-mérethez képest, ezek szerint a szervezetek 16%-a *önként* is csatlakozik egy országos adatbázishoz.

Persze a NIOK adatbázisába a civil szervezeteknek mindenképp megéri csatlakozni, hiszen a szervezet és adatbázisának súlya miatt jól használható eszköz az adományozók szemében, megbízható adatbázisnak tekintik. A 8000 regisztrált szervezetből jelenleg 5400 szervezet fogad 1%-os támogatást.

Az 1%-os támogatások beérkezése részben az adatbázisnak is köszönhető, bár az tény, hogy ma még kevés felajánló keres az Interneten támogatandó szervezetet. Ennek érdekében a NIOK évek óta szervez átfogó reklámkampányt, működtet call-centert, mely a civil szervezeteket és az adófizető állampolgárokat is segíti az 1%-os támogatások felajánlásában és fogadásában.

A sikeres kampánynak köszönhetően, a 2004-es évben:

- 7430-an keresték a megadott zöld számot, sokan érdeklődtek a 1747-es, ill. a hagyományos telefonszámokon is,
- 7174-en keresték fel a NIOK wap szolgáltatását,
- 1.393.658 letöltés volt mérhető a www.nonprofit.hu -n, a portál látogatottsága pedig csúcspontján elérte a napi 40-50.000-et is.
- igen sok civil szervezet fordult a NIOK-hoz jogi, vagy gyakorlati segítségért.
- megközelítőleg 6500 civil szervezet vett részt a kampányban az adatbázison keresztül.¹²

A NIOK nyilatkozata szerint körülbelül 240.000 1%-os nyilatkozat megszületését segítették elő, legalább 1 milliárd forinthez juttatva ezzel a civil szektort.

Az adatbázis részletesen kereshető, megyénként, vagy minden megyében és tevékenységi körök szerint is. A Keresendő szó mező szabadszavas, a szervezetek nevében és leírásában is keres.

¹² forrás: NIOK.hu

nonprofit.hu adatbázis keresője

Keresendő szó :

Megye :

Tevékenységi kör :

Szűrő :

Találatok száma egy oldalon :

Az adatbázis leglényegesebb része, mely az 1%-os támogatások célba érkezését irányítja, a tevékenységi körök meghatározása, sok támogató ez alapján keresi a támogatandó szervezetet.

A 22 kategória részben fedi le a KSH nonprofit szervezetek osztályozási rendszerét, de a kategóriák közül több is kiválasztható egy szervezet részére.

Fontosnak tartjuk a keresési ablakban lévő figyelmeztetést:

Kérjük figyeljenek a frissítés dátumára, mivel a már régen nem frissítő szervezetek adatai megváltozhattak.

Ez is jelzi, hogy gondok vannak az adatbázis frissítésével és az adatok naprakészségével, lévén az önkéntes bejelentkezésem és adatmódosításon alapul. A tényleg jól működő és az 1%-os támogatást komolyan vevő szervezetek számára a NIOK adatbázisa nyilvánvalóan fontos, de még itt is előfordulhatnak pontatlanságok.

Erre mindenképp figyelni kell majd az Országos Civil Adatbázis létrehozásakor: fontos elérni, hogy a fenntartó, vagy a szervezetek maguk rendszeresen frissítsék adataikat.

2.3. Jogi környezet

2.3.1. Nonprofit szabályozás

A hazai nonprofit szektor szabályozási helyzetének általános megítélését jól érzékeltetik az alábbi, pregnánsnak is tekinthető vélemények:

- „Egy egységes, „harmonizáló” nonprofit törvény kellene. Meglehetősen abszurd, hogy a PTK, az egyesülési törvény, az adó- és egyéb kedvezmény-, illetve szaktörvények mellett, még mintegy 150 legfelsőbb bírósági határozatra és közel ugyanennyi APEH állásfoglalásra kell figyelni.”
- „Összességében ma a szabályozást egy kettősség jellemzi. Egyrészt a szektor egésze túlszabályozott, másrészt, részben ebből fakadóan a (gazdasági) szabályozások többsége nem fedi le a szektor alapvető jellegét, a rugalmasságot.”
- „Hiányzik ma az a fórum, amelyben a különböző jogszabályok gyakorlati megvalósulását folyamatosan elemeznék.”
- „Hiába a jó szándékú nonprofit-törvény, ha azzal nincs összhangban a gazdasági szabályozás. Ma a gazdálkodási, pénzügyi szabályozásban nagyon nagy lyukak tapasztalhatók.”
- „Rendkívül problematikus a szabályozók nagymértékű változása, valamint a profit és a nonprofit szabályozás összemosódása adózási és pénzügyi területeken.”¹³

A Munka Törvénykönyv legutóbbi rendezése – a szervezetek megítélése szerint - csak a piaci és az állami szektorra vonatkoztatva állapított meg szabályozásokat, illetve azokat tette kötelezővé nonprofit szektorra is. A kérdésről véleményt megfogalmazó szervezetek úgy látják, hogy ez szabályozás nem összeegyeztethető a nonprofit szektor alapvető jellegével, például: az önkéntes vagy rugalmas munkaerő alkalmazás, vagy a normatív bérezésből fakadó anomáliák. (A szakképzettek magas bérbesorolása miatt képtelenek megtartani szakembereiket. A törvény indirekten rákényszeríti őket a szakképzetlen, gyorsan fluktuáló, alacsony munkabérű munkaerő alkalmazására.)

Általános igényként fogalmazódik meg – a nonprofit szektort érintő jogszabályalkotással kapcsolatosan – három alapvető javaslat:

- a szervezeteket vonják be a törvényelőkészítésbe, illetve legyen állandó párbeszéd a jogalkotók és a szervezetek között,
- teremtsék meg egy olyan szakmai fórum, amelyben folyamatosan tesztelik a jogszabályok gyakorlati megvalósulását,
- kerüljön ismét napirendre a nonprofit tevékenységi kör definiálása egy átfogó, „harmonizáló” nonprofit-törvény keretében.

Az 1987-ben beindult jogi szabályozástól kezdve megfigyelhető **a kezdeti kedvezmények folyamatos megvonása és a szabályozás állandó változása.**

A (későbbiekben is tovább) szigorodó gazdálkodási szabályok az egyik olyan tényezőnek tekinthetők, amelyek szembeűnő változásokat okoztak a magyar nonprofit szektor bevételi szerkezetében¹⁴.

Ezen kívül állandó probléma a **nonprofitság explicit meghatározásának hiánya, a töredékes szabályozás a szervezeti formák, a nonprofit státusz és a szektorhatárok területén.** Általános megfogalmazás szerint: „ahány hivatal, ahány ügyintéző, annyi fajta jogi értelmezés”.

Érthető, hogy a civil szektor önmaga korrekt szabályozását, a jogi keretek újraértelmezését kéri és várja, mely folyamatban maga is aktív résztvevő kíván lenni.

Az elmúlt időszakban több civil kezdeményezés készített átfogó javaslatokat a problémák orvoslására (például NOSZA¹⁵, Civil Társ Trust Programiroda: Civil jövőkép).

¹³ NOSZA projekt, *A nonprofit szervezetek jogi helyzete* c. vizsgálat (Nonprofit kutatócsoport), 5. p.

¹⁴ Bíró Endre: NOSZA, *Civil szervezetek jogi környezete Magyarországon*, 23. p.

Az Országos Civil Adatbázis elsősorban **eszközként** jelentkezhet a jogi szabályozási problémák megoldásában, ezen kívül elősegíti a civil szektor **nyilvánossággal kapcsolatos előírásainak** (pl. közhasznúsági jelentés) teljesítését.

A jogi szabályozás, a nyilvántartás illetve az adatbázisok összevonásának igénye **felvetheti az Országos Civil Adatbázis központi szerepét a hivatalos nyilvántartásban.**

Ez a felvetés első pillantásra túl merésznek tűnhet, de figyelembe kell vennünk az alábbi tényeket:

- A civil szervezeteket törvény szerint nyilván kell tartani, ezt a nyilvántartást a magyar jogrendszer évszázados hagyományai szerint a bíróságok fogják a jövőben is végezni.
- Az Országos Civil Adatbázis akkor tükrözi legpontosabban a szektor aktuális struktúráját, ha az adatok (hivatalos része) kontrolláltan, törvényi és jogi felügyelet mellett kerülnek a rendszerbe.
- Ha az Adatbázis nem vesz részt a nyilvántartásban, akkor több, egymással nem koherens civil adatbázis fog létrejönni (jelenleg ez a helyzet), egy (vagy több) a civil szektornak, „belső használatra”, és több a közhivatalok számára.

Mindez nem jelenti azt, hogy az Országos Civil Adatbázis csak a bíróságok által fenntartott rendszer lenne. A lehetséges adatbázis-modellek részletes ismertetésénél (lásd: 3.1.5 fejezet) látható, hogy az adatbázis több részre, biztonsági körre osztható, ezek a körök egy *nyílt architektúra* (lásd: 2.5.1 fejezet) szerint kell rendeződjenek, **a hozzáférések szintjei így lehetővé teszik az adatbázis „belső”, közhivatalok által használt részének biztonságát, és a „külső” civil és társadalmi hozzáférést is.**

2.3.2. Nemzeti Civil Alapprogram, a törvény, eddigi fejlemények

A Nemzeti Civil Alapprogram hosszú törvényi előkészítés után 2004 tavaszán indulhatott el. A Programot az Országgyűlés 2003. évi L. törvénye szabályozza, célja a civil szervezetek átlátható, költségvetési forrásautomatizmusra épülő, pártpolitikától mentes forrásainak biztosítása¹⁶.

A törvény értelmében az Alapprogram a megelőző évi, 1%-os civileknek szánt felajánlások összegével gazdálkodhat ez 2004-2005-ben 6,5-7 milliárd forintot jelent.

Fontos minimum-tétel, hogy az Alapprogram számára átutalt támogatási összeg nem lehet kevesebb, mint a megelőző költségvetési évben a magánszemélyek által ténylegesen befizetett személyi jövedelemadó 0,5 %-a.

A 2004-es év végén az Országgyűlés megpróbálta módosítani az Alapprogram törvényét, többek között épp a fenti minimum-tételt kívánta törölni, mely a civilek erős tiltakozásába ütközött. A módosításról semmilyen előzetes egyeztetés nem történt a két szektor között, ami jól példázza az együttműködés és párbeszéd kezdetlegességét.

A problémák ellenére a program tovább halad, és mindenképpen mérföldkőnek számít a magyar nonprofit társadalom életében.

Az Országos Civil Adatbázis megvalósíthatósági tanulmányait épp az Alapprogram kollégiuma rendelte meg, számunkra ez is jelzi, hogy az Alapprogram nem egyszerűen egy költségvetési forrás elosztását biztosító rendszer. **Az Adatbázis felvetése (megvalósítása) ugyanis nem feltétlenül az Alapprogram feladata,** hanem – mint az előbbieken már jeleztük – felfogható e-kormányzati feladatnak vagy még inkább a szektorok együttműködésén alapuló **közös projektek** is.

Az Alapprogram eszközként hasznosíthatja az Országos Civil Adatbázist.

A pályázati rendszer egyszerűbbé válhat az Adatbázison alapulva;

¹⁵ A 2001-2002-es években indult a Nonprofit Szektor Analízis (NOSZA) mely fő célja a szektor helyzetének átfogó elemzése volt, főleg a jogi szabályozás területén. A NOSZA fő támogatója és elindítója a magyarországi Charles Stewart Mott Alapítvány.

¹⁶ 2003. évi L. törvény a Nemzeti Civil Alapprogramról

- a könnyebb nyilvántartás egyrészt a számtalan hivatalos igazolásnak, a felesleges bürokráciának szabhat némi gátat,
- a kollégiumoknak segíthet a korrektebb döntések meghozatalában,
- később pedig **lehetővé teheti az online pályázati folyamatot is**¹⁷.

A Nemzeti Civil Alapprogram elsődleges feladata a jövőben is a civil szektornak nyújtott állami támogatás egy részének strukturált, jól szervezett, a szektor igényeinek megfelelő elosztása. Ez a feladat egyértelműen megköveteli az állam és a civil szektor közötti hatékony együttműködést, éppen emiatt **fontos az Országos Civil Adatbázis kivitelezésében (is) a két szektor közös munkája.**

2.3.3. Adatvédelem és nyilvánosság

A civil szervezetek adatai jogi szempontból **kevert adatbázis**nak minősülnek, egyaránt tartalmaznak *közérdekű, közhasznú adatot és személyes adatokat* is.

Ezeknek az adatoknak át kell menniük az adatkezelés, adatfeldolgozás, bizonyos esetekben az adattovábbítás és nyilvánosságra hozatal lépésein, számtalan irányban, miközben be kell tartani azokat a törvényeket, melyek **egyrészt az adatok védelmét, másrészt a civil szervezetek bizonyos adatainak kötelező nyilvánosságát** írják elő.

A személyes adatok védelmét és a közérdekű adatok nyilvánosságát az 1992. évi LXIII törvény szabályozza.

A Civil Adatbázisban az alábbi adatok jelenhetnek meg:

személyes adat:

bármely meghatározott (azonosított vagy azonosítható) természetes személlyel (a továbbiakban: érintett) kapcsolatba hozható adat, az adatból levonható, az érintettre vonatkozó következtetés. A személyes adat az adatkezelés során mindaddig megőrzi e minőségét, amíg kapcsolata az érintettel helyreállítható. A személy különösen akkor tekinthető azonosíthatónak, ha őt - közvetlenül vagy közvetve - **név, azonosító jel, illetőleg egy vagy több, fizikai, fiziológiai, mentális, gazdasági, kulturális vagy szociális azonosságára jellemző tényező alapján azonosítani lehet.**

közérdekű adat:

az állami vagy helyi önkormányzati feladatot, valamint jogszabályban meghatározott egyéb közfeladatot ellátó szerv vagy személy kezelésében lévő, valamint a tevékenységére vonatkozó, a személyes adat fogalma alá nem eső adat;

közérdekből nyilvános adat:

minden olyan, természetes személy, jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet kezelésében lévő vagy rá vonatkozó, a közérdekű adat fogalma alá nem tartozó adat, amelynek nyilvánosságra hozatalát vagy hozzáférhetővé tételét törvény közérdekből elrendeli;

A Civil Adatbázis működtetésében szerepet játszó fontosabb fogalmak:

hozzájárulás:

az érintett kívánságának önkéntes és határozott kinyilvánítása, amely megfelelő tájékoztatáson alapul, és amellyel félreérthetetlen beleegyezését adja a rá vonatkozó személyes adatok - teljes körű vagy egyes műveletekre kiterjedő - kezeléséhez

adatkezelés:

az alkalmazott eljárástól függetlenül a személyes adatokon végzett bármely művelet vagy a műveletek összessége, így például gyűjtése, felvétele, rögzítése, rendszerezése, tárolása, megváltoztatá-

¹⁷ lásd: 2.1.3 fejezet; e-kormányzat 3. szint vagyis a kétirányú interakció

sa, felhasználása, továbbítása, nyilvánosságra hozatala, összehangolása vagy összekapcsolása, zárolása, törlése és megsemmisítése, valamint az adatok további felhasználásának megakadályozása.

adattovábbítás:

ha az adatot meghatározott harmadik személy számára hozzáférhetővé teszik;

nyilvánosságra hozatal:

ha az adatot bárki számára hozzáférhetővé teszik;

adattörlés:

az adatok felismerhetetlenné tétele oly módon, hogy a helyreállításuk többé nem lehetséges;

adatfeldolgozás:

az adatkezelési műveletekhez kapcsolódó technikai feladatok elvégzése, függetlenül a műveletek végrehajtásához alkalmazott módszertől és eszköztől, valamint az alkalmazás helyétől;

adatfeldolgozó:

az a természetes vagy jogi személy, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet, aki vagy amely az adatkezelő megbízásából - beleértve a jogszabály rendelkezése alapján történő megbízást is - személyes adatok feldolgozását végzi;

személyesadat-nyilvántartó rendszer (nyilvántartó rendszer):

személyes adatok bármely strukturált, funkcionálisan vagy földrajzilag centralizált, decentralizált vagy szétszórt állománya, amely meghatározott ismérvek alapján hozzáférhető;

adatállomány:

az egy nyilvántartó rendszerben kezelt adatok összessége;

harmadik személy:

olyan természetes vagy jogi személy, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet, amely vagy aki nem azonos az érintettel, az adatkezelővel vagy az adatfeldolgozóval;

harmadik ország:

minden olyan ország, amely nem tagja az Európai Uniónak

Az Adatbázis feltöltése esetén a civil szervezet kapcsolattartóinak, tisztviselőinek tisztában kell lennie személyes adatai közzétételének következményeivel, saját jogaival. **Ezt az elérhető jogi nyilatkozatokkal is biztosítani kell.**

A személyes adat közzétételéhez **a közzétevőnek hozzá kell járulnia**. Amennyiben a személyes adatok közzétételéhez a közzétevő nem járul hozzá, azokat nem lehet nyilvánosságra hozni. Az érintett hozzájárulását megadottnak kell tekinteni az érintett közszereplése során általa közölt vagy a nyilvánosságra hozatal céljából általa átadott adatok tekintetében.

A személyes adatokat védeni kell illetéktelen hozzáféréstől, informatikai téren is *(pl. e-mail címek spam-védelme, leolvasás elleni védelem, zárt – az e-mail címet nem láttató – levélküldő rendszer megvalósításával)*.

Az érintettek személyes adataikról, azok kezeléséről bármikor kérhetnek tájékoztatást, illetve kérhetik azok helyesbítését, illetve (bizonyos kivételektől eltekintve) törlését. Az adatkezelő köteles a kérelem benyújtásától számított legrövidebb idő alatt, legfeljebb azonban 30 napon belül **írásban**, közérthető formában megadni a tájékoztatást.

Személyes adat (beleértve a különleges adatot is) az országból - az adathordozótól vagy az adatátvitel módjától függetlenül - harmadik országban lévő adatkezelő vagy adatfeldolgozó részére csak akkor továbbítható, ha ahhoz az érintett hozzájárul, ha azt törvény lehetővé teszi, vagy ha arról nemzetközi szerződés rendelkezik, feltéve, hogy a harmadik ország joga - az Európai Unió által meghatározott - megfelelő védelmet biztosít az átadott adatok kezelése során.

Az adatokat védeni kell különösen a jogosulatlan hozzáférés, megváltoztatás, továbbítás, nyilvánosságra hozatal, törlés vagy megsemmisítés, valamint a véletlen megsemmisülés és sérülés ellen. A személyes adatok technikai védelmének biztosítása érdekében külön védelmi intézkedéseket kell tennie az adatkezelőnek, az adatfeldolgozónak, illetőleg a távközlési vagy informatikai eszköz üzemeltetőjének, ha a személyes adatok továbbítása hálózaton vagy egyéb informatikai eszköz útján történik.

Közhasznúság

A közhasznúság körülményeit a **közhasznú szervezetekről szóló** 1997. évi CLVI. törvény kezeli.

A törvény szerint a közhasznú szervezet köteles közhasznúsági jelentését a tárgyévet követő évben, legkésőbb június 30-áig saját honlapján, ennek hiányában egyéb, a nyilvánosság számára elérhető módon közzétenni.

Javasoljuk, hogy a Civil Adatbázis rendelkezzen a közhasznúsági jelentések tárolására és feltöltésére alkalmas adattárolási és közzétételi lehetőséggel, és a közhasznúsági jelentés e módon történő közzététele feleljen meg a törvény szerinti nyilvánosságra hozatal kritériumának.

2.4. Informatikai környezetek

2.4.1. Nyílt architektúra – nyílt szabványok

A kormányzati információs társadalom stratégiák (*ide szerintünk besorolható részben az Országos Civil Adatbázis is*) legfontosabb feladata a **nyílt architektúrák** megvalósítása.

A nyílt rendszer olyan gyártó-semleges, általánosan elérhető termékeket tartalmazó számítástechnikai környezet, amelynek tervezése és implementálása során széles körben elfogadott ipari szabványokra támaszkodtak.

Nyílt architektúrának nevezzük a e-kormányzati szolgáltatások olyan megvalósítását, mikor ezek **a szolgáltatások csak és kizárólag nyílt szabványokon alapulnak**, olyan nyílt szabványokon, melyek leírása szabadon elérhető, és szabadon felhasználható bárki számára¹⁸.

Például ha az önkormányzatok és kormányzati adatbázisok közti adatforgalom szabályai nyílt szabványként vannak definiálva, és ezek a szabványok elérhetők, akkor több cég is elkészítheti a szolgáltatást végző programját, melyet a kormány auditálhat, és melyekből az önkormányzatok szabadon választhatnak.

A nyílt szabványoktól nem kell tartani, a nyílt szabvány nem tesz védtelenné, épp ellenkezőleg, a világ legerősebb titkosítási algoritmusai, vagy például az Internet protokolljai nyílt szabványokon alapulnak. A **nyílt szabványok erősítik a szabad versenyt**. A monopolhelyzetre törekvő nagyvállalatok ezért próbálnak zárt vagy védett szabványokat létrehozni és bevezetni.

A szabványok terén egyértelmű, hogy az Európai Unió infrastruktúráját **valódi és általában nyílt szabványokra kívánja alapozni**. Ezek a szabványok általában és a szoftvereszközöknél bővebben az ISO, az RFC, aW3C és hasonló szabványok¹⁹.

A Magyar Információs Társadalom Stratégia kiemelten kezeli ezen nyílt szabványok, **metaadat-rendszerek** (adatleírások és hozzáférések szabályozása) **kialakítását és létrehozását, és ezek általános és korlátozásmentes használatát**.²⁰

Ilyen nyílt szabványok, metaadat-rendszerek egyenlőre nem léteznek, vagy nyilvánosan nem érhetők el.

Az Informatikai és Hírközlési Minisztérium (IHM) a Miniszterelnöki Hivatal Elektronikus Kormányzat Központjával és több tárccával összefogva projektet indított a **Magyar E-Közigazgatási Interoperabilitási Keretrendszer (MEKIK)** alapjainak lerakására, az informatikai együttműködéséhez szükséges egyes adatmodellek és adatkommunikációs sémák specifikációjának kidolgozására és az együttműködés megvalósításához használható módszertan kifejlesztésére²¹.

Az IDOM 2000 Konzulens RT. készített egy módszertant²², mely alapján kijelentéseket tehetünk a Civil Adatbázis szabványos kialakítására, azonban az interoperabilitás tekintetében kész és működő projekt nem áll rendelkezésre. Az együttműködési lehetőségek sok esetben a jogi háttér és a közigazgatási reform késlekedése miatt sem valósulhatnak meg, ebből is látszik, hogy a rendszerek megfeleltetése elsősorban nem informatikai, hanem igazgatási probléma.

Általában megállapítható, hogy

- a digitalizált információt kezelő hálózati szoftverrendszereink nem tudnak együttműködni,
- a digitális információ társadalmi használata-hasznosulása nem optimális²³.

¹⁸ Dr. Szentiványi Gábor: A nyílt forráskód társadalmi értéke (VI. GNU-Linux Konferencia, 2004)

¹⁹ Szervác Attila: A MITS Közadat programfűzetének (2003. X. 31) értékelése hangsúlyosan a Nemzeti Szabad Szoftver Stratégia szempontjából, <http://www.321.hu/NSzSzs/MITS-ka-app-A.H.L.U.-horiz-NSZSzs.html>

²⁰ MITS: II.2.9.

²¹ <http://www.itktb.hu/engine.aspx?page=showcontent&content=mekik>

²² Közigazgatási informatikai rendszerek együttműködéséhez szükséges adatmodellek és adatkommunikációs sémák specifikációja és az ehhez szükséges módszertan, IDOM 2000 Konzulens Rt., 2004. október

²³ Dr. Kovács László, MTA-SZTAKI, A hiányzó 10%, avagy digitális világunk infrastruktúrája (előadás)

Példaképp hozható fel a Nemzeti Digitális Adattár rendszer építése, melynek során pont az ilyen nyílt architektúra megalkotását szorgalmazzák (NDA Névtér, OAI-ontológia²⁴).

Ezek alapján az Országos Civil Adatbázis esetében – egy tanulmány kivételével – **jelenleg** nem tudunk ilyen nyílt ajánlásokhoz, metaadat-rendszerekhez vagy kész projekthez fordulni a tanulmány-készítés folyamán.

Mindemellett számos olyan előírás létezik, ami a Civil Adatbázis megvalósítását más dimenziókban már eleve szabályozott körülmények közé tereli (pl. a segítséggel élők számára is megfelelő weboldalak kialakításáról szóló szabványok). Ezekről részletesen a 3.6 fejezetben esik szó.

2.4.2. Szabad szoftver, nyílt forrás

A nyílt forrású fejlesztés a számítástechnika őskorától létezik, de hatása jelenleg éri el a „kritikus tömeget”. A nyílt forrású alkalmazás-fejlesztés lényege, hogy *a fejlesztett kód minden sora elérhető, bárki által letölthető és hozzáférhető*. Így a program nem tartalmazhat olyan részeket, melyekről a felhasználó ne tudhatna. A nyílt forrású fejlesztés valósítja meg leginkább a felhasználók *megbízhatósággal kapcsolatos elvárásait*.

Gyakran ellenzik a nyílt forrású alkalmazások használatát, általában azzal az indokkal, hogy nincs hozzájuk támogatás (*support*), és nincs program auditálás. Ezek az indokok mára már nem megalapozottak, olyan nagy cégek kötelezték el magukat a nyílt forrás mellett, mint az IBM, HP, Sun, Red Hat stb.

Több független kimutatás is igazolta a nyílt forrású fejlesztés megfelelő technikai szintjét, megbízhatóságát, akár kritikus informatikai környezetben is ²⁵. Ma már nem vitatkozik senki sem azon, hogy a nyílt forrás versenyképes-e.

Az Európai Unió döntéshozói egyetértenek abban, hogy a nyílt forrást és a nyílt architektúrákat támogatni kell, de még ott sem tudják pontosan, hogyan.

Például egyértelmű a támogatási szándék az *OpenOffice* irodai csomag esetében, ahol a teljesítmény, kompatibilitás más irodai rendszerekkel, és a TCO, vagyis a bekerülés teljes költsége döntött a használat mellett.

A nyílt forrás mérlegelésénél azonban hiba volna csak a TCO alapján döntenünk. A TCO számítása ma még kezdetleges, és **a másodlagos társadalmi hatásokkal egyszerűen nem számol**. Ezek a csatolt hatások a nyílt forrás alkalmazása során fokozottan és pozitívan jelentkeznek.

A nyílt forrású rendszerek alkalmazásával elérhető eredmények:

- csökken az általános bekerülési és üzemelési költség,
- hosszú távon is üzembiztos, magas rendelkezésre állású rendszerek építhetők,
- szoftverszállítók monopolhelyzete megszűnik,
- hardver drasztikus megújítása nélkül is használható folyamatosan (*nem kell két évente újabb hardver-eszközöket vásárolni*),
- megoldható a nemzeti, jogi környezetbe implementált alkalmazáscsomag.

Kormányzati szinteken is egyre inkább elvárás kell legyen az olcsó és biztonságot nyújtó rendszerek üzemeltetése. Miközben az e-kormányzás megvalósítása egyre több szolgáltatás és feladat „e-megvalósítását” igényli, mind erősebben jelentkezik az igény az *adófizetők pénzének takarékos, hatékony felhasználására*. A két szempont csak látszólag mond ellent egymásnak.

A Magyar Információs Társadalom Stratégia kiemelten támogatja a szabad szoftverek (nyílt forrás) kormányzati bevezetését, egy **Nemzeti Szabad Szoftver Stratégia**²⁶ elkészítését. Ez a

²⁴ http://www.nda.hu/engine.aspx?page=nda_nevtér

²⁵ Why Open Source Software / Free Software (OSS/FS)? Look at the Number! www.dwheeler.com/oss_fs_why.html

²⁶ MITTS, II.2.9 (60. oldal)

stratégia mindeddig nem készült el, a kormánynak láthatóan nincs határozott elképzelése a nyílt forrású szabad szoftverek támogatása és felhasználása terén. Megkockáztatható az is, hogy a tétovázás bizonyos lobbieredmények érvényesülésének eredménye.

2.4.3. Zárt forrású alkalmazások

Szándékos az ilyenfajta csoportosítás, a *nyílt forrás* és a *zárt forrás* megkülönböztetése, és nem pedig a fizetős és ingyenes alkalmazás megnevezés. Ma már sok nyílt forrású alkalmazás pénzbe kerül, és vannak ingyenes zárt forrású alkalmazások is (pl. freeware, adware programok).

Amit itt is hangsúlyoznom kell, az a **nyílt architektúra**, vagyis a nyílt szabványok megléte, megteremtésének fontossága. Ezek esetén bárki fejleszthet ezek implementálására nyílt vagy zárt forráskódú alkalmazást, melyet pénzért vagy ingyenesen terjeszthet.

A zárt forrású alkalmazást azonban nem lehet forráskód szinten auditálni. (Nyilván ezért szeretne az Európai Unió hozzájutni a Windows forráskódjához.)

Vagyis a kormányzat, felhasználó nem lehet biztos abban, hogy a program azt és csak azt a funkciót valósítja meg, melyet elvárnak tőle. Ez a helyzet a kormányzati alkalmazások és a zárt forrású szoftverek kapcsolatában például komoly bizalmi, biztonsági problémát jelent. Ennek ellenére elképzelhető, hogy a nyílt szabványokon (metaadatokon) alapuló, azokra épülő programok zárt forráskódúak lesznek.

2.4.4. Nyílt (e-kormányzati) architektúrák és a Civil Adatbázis kapcsolata

Miért fontos az Országos Civil Adatbázis esetében a nyílt szabványok megléte?

- **Mert az Országos Civil Adatbázist is ilyen architektúrának kell megfeleltetni.**

A hatékony e-kormányzás legfontosabb kitétele az *interoperabilitás*, vagyis az *összekapcsolhatóság*, a funkciók együttműködése, *szemantikai megfelelés*.

A Civil Adatbázisnak fel kell készülnie a kormányzati és más szektorból érkező kérések kiszolgálására, vagy bármilyen hasonló együttműködésre.

- **Mert optimális megvalósítás (az első feltétel teljesülése) esetén az Országos Civil Adatbázis jelentős mértékben kapcsolódik-kapcsolódhat ezekhez a szolgáltatásokhoz.**

A Civil Adatbázist elérhetik, és használhatják pl. e-kormányzati, forprofit szolgáltatások backoffice és frontoffice részei (pl. kormányzati és más portálok) is.

A Civil Adatbázis megépítésekor tehát az egyik legfontosabb szempont az *összekapcsolhatóság*-nak történő megfeleltetés.

Az Adatbázis megépíthető úgy is hogy a kormányzati, forprofit, általában a nem-civil szolgáltatások nem kapcsolódnak szervesen az Adatbázishoz, illetve hibás megépítése folytán nem is tudnának kapcsolódni ahhoz. Ez esetben az Adatbázis elszigetelődik az épülő információs társadalomtól.

A megfelelő megépítés esetén azonban az Adatbázis **közvetlenül és szabályozottan** érhető el és használható a teljes információs társadalom, a kormányzati és egyéb portálok számára, a közhivatalok és közintézmények is közvetlenül hasznosítják munkájuk során.

Ez esetben az Adatbázis folyamatosan beépül az információs szolgáltatási rendszerekbe.

2.5. Meglévő példák más területekről

Egy rendszer felállításakor a legjobb kezdés más, már meglévő, és hasonló rendszerek elemzése. Az országban már civil adatbázisból is létezik már egy-néhány, de más területeken is található hasonló megoldások. Ezek közül válogattunk néhányat.

2.5.1. Erikanet.hu

Az Erikanet.hu egy 2004-ben indult rendszer, mely több tekintetben is érdekes és tanulságos az Országos Civil Adatbázis megvalósítása szempontjából.

A rendszer fontos célja, hogy összegyűjtse, rendszerezze a magyarországi közművelődési intézményeket és szereplőket. **Ezen kívül** azonban **szakmai portálként is működik**, fórumokkal, civil szervezetek és önkormányzatok elérhetőségeivel, hivatkozás-gyűjteménnyel, turisztikai adatbázissal.

A rendszer jól jelzi a magyarországi internetes kapcsolatok hiányosságát. Egységes és elérhető adatbázisok híján a rendszer saját önkormányzati, civil, turizmus adatbázissal rendelkezik.

Csak a turizmus területét véve, szegény szállásadóknak ez a ki tudja hányadik weboldal, melyre érdemes és szükséges regisztrálniuk. Arról persze nem tudunk, ha az erikanet.hu más szolgáltató szállásadói adatbázisát használja, de civil szervezetek és önkormányzatok esetében mindenképpen ez lenne az ildomos, vagyis nem saját független adatbázisokat kellene menedzselni.

Ha a Civil Adatbázis megvalósul, az erikanet.hu lehetne például az egyik olyan közszolgálati oldal, mely átveszi és közzéteszi az Adatbázisban lévő adatokat.

Megfontolandó pozitívumok:

- Térinformatikai adatbázis, a hírek, rendezvények, a szervezetek, önkormányzatok adatai földrajzilag, régió → megye → település szinteken szűrhetők, vagyis a területi keresés lehetősége adott. A rendszer emlékszik előző keresésünk földrajzi adataira, és új kategória megjelenítése esetén alaphelyzetben ezt ajánlja fel.
- Szakmai és érdekes portál, jelentős tartalommal és kommunikációs lehetőségekkel. Megvalósított Fórum és egyéb visszajelzési lehetőségek.

Észben tartandó hiányosságok:

- Nincs idegen nyelvű tartalom, a weboldal csak magyar nyelvű internetezőkhöz szól. Nincs lehetőség a rendezvények és intézmények számára idegen nyelvű tartalom létrehozására.
- Az oldal csak MS Internet Explorer-re lett tervezve, más böngészőkön meg sem jelennek bizonyos ActiveX funkciók, az oldalak megjelenése pedig szétesik. Fontos a nemzetközi szabványokhoz való feltétlen ragaszkodás²⁷, egyetlen gyártó szoftvere helyett.
- A cikkek nem kommentálhatók, csak a fórum-rendszerben, a cikkekhez tartozó hozzászólások így nem jelennek meg a cikk saját oldalán.
- Az adatbázisok strukturálása nem megfelelő, sok szervezet szerepel az Előadóművészet, Alkotóművészet stb. adatbázisokban, ugyanakkor ezek a szervezetek civil szervezetek is, de a civil szervezeti adatbázisban már nem található meg. **Az adatbázis-tervezés legfontosabb feladata a valóság minél pontosabb leképezése.**
- Fontos felmérni az egyes szolgáltatások közötti kapcsolódások lehetőségeit, a felhasználók segítése érdekében. A portálon jelenleg az egyes adatbázisok és szolgáltatások nagyon elkülönülnek, kevés az átjárás (pl. hírek csak a fórumokban kommentálhatók, az eseményekhez nem jeleníti meg a környék látnivalóit, szállásadóit stb.)

²⁷ CSS, XHTML stb. lásd a 3.6.5 Technológiai szabványok című fejezetet.

- Hiányzik a közművelődési szakma legfontosabb „nyersanyaga” az ember. A portálon nincs lehetőség a regisztrációra (legalábbis nem találtuk meg), így lehetőség sincs a privát eszmecserére, szakmai közösségek kialakítására. Persze lehet, hogy erre igény sem volt, de erről a közművelődési szakma ismerete és megkérdezése nélkül nem is lehet itt nyilatkozni. Ezen kívül, ha megvan a lehetőség idővel megjöhet a kedv is.

2.5.2. Önkormányzati adatbázisok

Azért a többes szám a címben, mert igen sok önkormányzati adatbázis található az országban. Ezek összehasonlító analízisére kísérletet sem teszünk...

A belügyminisztérium oldaláról elérhető adatbázis²⁸ Megyei Önkormányzatok és Települési Önkormányzatok részre osztott, részben földrajzilag és ABC-rendben rendezett listát ad a magyarországi települések önkormányzatairól (Ki lehet választani a megyéket, és azon belül pedig kezdőbetűk szerint a településeket).

Ezen kívül, egy másik részben a megyei önkormányzatok adatai listázhatók.

Bár a listát 2004 októberében frissítették, igen pontatlan adatokat tartalmaz, sok adat 2003-ra datálható, az egyes önkormányzatokról sokszor igen kevés adat áll rendelkezésre, ezek a hiányosságok nyilván a nem megfelelő adatközlésekből adódnak.

A megyei földrajzi bontás helyett ma már a regionális (plusz megyei) bontás lehetne célszerűbb.

Előny viszont, hogy az adatok között keresni is lehet, és a települések szűrhetők lakosságszám, típus és név szerint is.

A belügyminisztérium oldalairól elérhetőek a megyei és egyéb közigazgatási hivatalok weboldalai is, **ezek mindegyike saját területi illetőségi önkormányzati adattárakkal rendelkezik.**

Érdekességképpen említem, hogy **sok közigazgatási honlapon találtunk** kezdetleges (feltöltés alatt álló) vagy éppen kész **civil adatbázist is.** (Így a magyarországi civil adatbázisok száma tovább növelhető). A civil szférával kiépített kapcsolatokat mutatja az is, hogy több oldal foglalkozik hírekben, pályázatokban a civil szervezetekkel.

2.5.3. EMMA – Egységes Munkaügyi Nyilvántartó Rendszer

Az Egységes Munkaügyi Nyilvántartó rendszer több tekintetben is példaértékű megvalósítás a Civil Adatbázis nézőpontjából, bár jóval nagyobb terjedelmű és társadalmi szerepét tekintve is fontosabb annál.

Mégis, az EMMA tulajdonságai és működése, létrehozásának körülményei és módja tanulmányozandó a Civil Adatbázis sikeres megvalósítása érdekében.

Érdeemes figyelni az alábbiakra:

- Az Egységes Munkaügyi Nyilvántartó Rendszer működtetése a Foglalkoztatási Hivatal szervezetében működő, erre a célra létrehozott szervezet, az Egységes Munkaügyi Nyilvántartó Központ feladata.

A működtetést különálló (független) intézmény végzi.

- A telefonos ügyfélszolgálati (callcenter) tevékenységet az üzleti szférából kiválasztott professzionális szolgáltató látja el. Az évente több százezres darabszámban kiállítandó igazolások és egyéb postai küldemények tömeges nyomtatását és postai ügyintézését szintén külső szolgáltató végzi.

Forprofit szektor bekapcsolása a programba.

- A nyilvántartás induló adatai az ONYF-nél nyilvántartott 2002. és 2003. évre vonatkozó NYENYI adatszolgáltatásból származnak. Az induló adatbázis minél teljesebbé tétele érdekében jelenleg folyamatban van a törvény módosítása, amely lehetővé tenné a 2004 ja-

²⁸ <http://web.b-m.hu/proba/cimtar.nsf/megye>

nuár és 2004 április közötti időszakra vonatkozó adatok átvételét az OEP-től.

A rendszer tehát már meglévő közhivatali adatbázisokat használ fel.

- Az EMMA napi működése során a bejelentett adatok ellenőrzése érdekében kapcsolatba kerül az OEP, az Igazságügyi Minisztérium, a Belügyminisztérium és a Foglalkoztatási Hivatal nyilvántartó rendszereivel. Az adatok ellenőrzése minden esetben a hatályos adatvédelmi előírások figyelembe vételével történik, az adatbázisok nem kapcsolódnak egymáshoz.

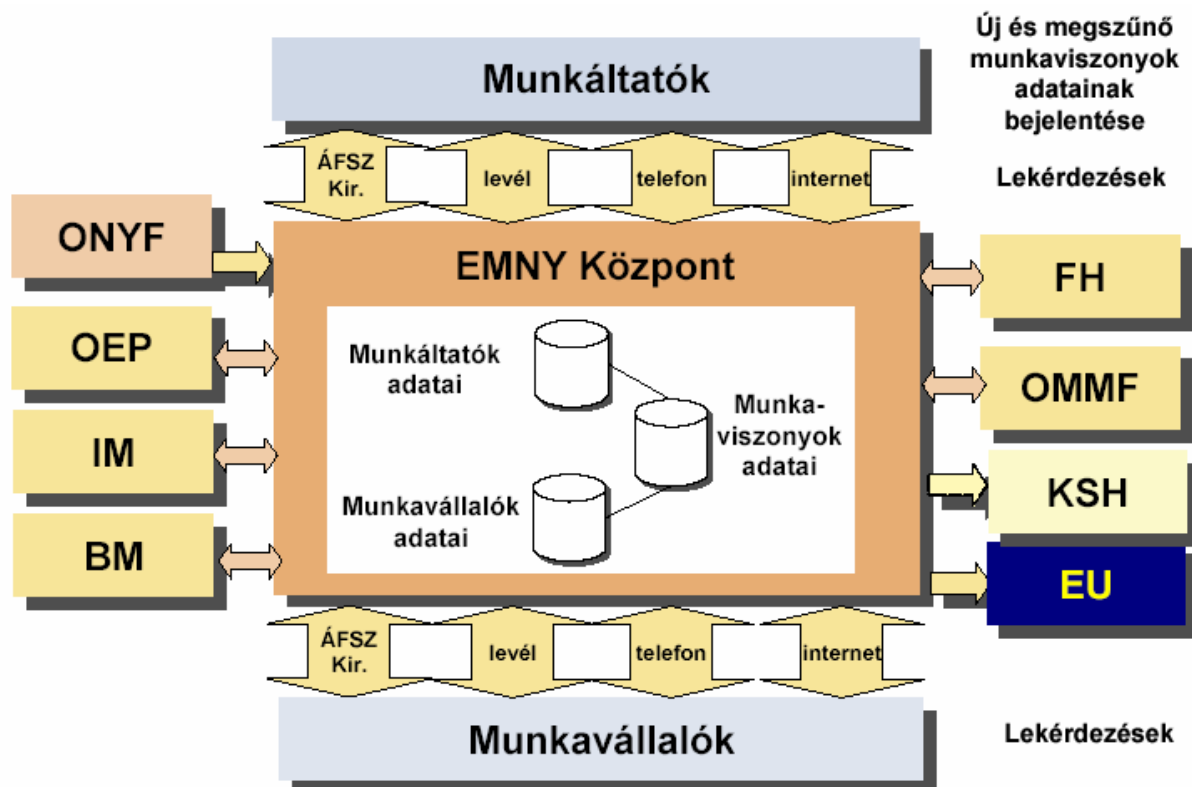
Vagyis az adatok valódiságát az adatbázis-rendszerek szabványos együttműködése biztosítja.

- A rendszer több csatornán is kommunikál: hagyományos levélben, kormányomtatványok útján, személyesen a kirendeltségeken, Interneten, és tone üzemmódú telefonon. Az internetes és telefonos kommunikáció előzetes regisztrációt igényel, az azonosítás PIN-kóddal lehetséges.
- A rendszer tervezése során a legjobb iparági gyakorlat és a legelőremutatóbb ipari szabványok mellett kiemelt szempontként szerepeltek az „eKormányzat 2005 – E-Kormányzat stratégia és programterv” című dokumentumban foglalt célkitűzések. A tervezési fázisban egyeztetés történt a kormányzati informatikai célkitűzések megfogalmazásában és végrehajtásában érintett szervezetekkel (MeH, IHM).

A rendszer hozzájárul a közigazgatási folyamatok reformjához, technológiai modernizációjához, amely a közigazgatási folyamatok hatékonyságának növelésén túlmenően végső soron nagyobb állampolgári megelégedettséghez vezet.

Az EMMA általános felépítése

(forrás: Az Egységes Munkügyi Nyilvántartó Rendszer (EMMA) bemutatása, Tájékoztató az E-Kormányzat Operatív Bizottság 2004. április 8-ai ülésére)

3. Az Adatbázis megépítése

3.1. Kezdetek

Az Országos Civil Adatbázis kérdése jelenleg a megvalósíthatósági tanulmányok elkészítésénél tart. A tanulmányokat a Nemzeti Civil Alapprogram pályáztatta ki, azonban hogy az Alapprogramnak milyen szerepe lesz az Adatbázis további sorsában, még nem tisztázott, és nem is látható tisztán.

Munkacsoport

Javasoljuk az Országos Civil Adatbázis témájában egy **kormányzati, forprofit és civil szakértőkből álló munkacsoport létrehozását**. A munkacsoport korrekt működéséhez saját web-lap, fórumok, levelezőlisták, minimális segítő személyzet és természetesen pénz szükséges. Itt már megmutatkozhat a kormányzat jó szándéka vagy az Alapprogram jövőbeli szerepe. A munkacsoport összetétele és elvégzett munkája nagyban meghatározhatja a felvázolt fejlődési irányok között az Adatbázis útját.

A munkacsoport feladata a tanulmányok elemzése, a célkitűzések és a megvalósítás körülményeinek kidolgozása lesz. A munkacsoport csak szakértőként, tanácsadóként vegyen részt az Adatbázis megépítésében, és nem kivitelezőként. Legfontosabb feladata kritikus szemmel végigkísérni az Adatbázis megvalósulását.

Ha a civil szektor felismeri a Civil Adatbázis fontosságát, ez a munkacsoport a szektor kezdeményezésében is létrejöhet, a civilek a munkacsoport működéséhez fentebb említett szükségleteket gyorsan elő tudják állítani. A civil szektor tévovázása esetén a kormányzat is kezdeményezheti a csoport létrehozását.

Már az eddig elhangzottak is világosan mutatják:

A Civil Adatbázis megvalósítása a legszélesebb nyilvánosság mellett kell folyjék.

Hivatalos weboldal

Még a munkacsoport felállítása idejében szükséges lehet egy, az Adatbázis megvalósulásával, céljaival foglalkozó **weboldal létrehozása**, mely tájékoztat a program aktuális híreiről, állapotáról, pontos képet ad az elvégzett munkáról.

A weboldalnak **teljesen végig kell kísérnie az „építkezést”**, ennek végén pedig átadni helyét a működő Civil Adatbázisnak.

A munkacsoportnál **lehetne a civil adatbázis végleges helyén** (domén-nevén) is, így nagyon sok látogató egyszerűen majd a kész Adatbázisban találhatja magát. A rendszer ilyen kivitelezése ugyanakkor lehetővé teszi a megépítés közben felhalmozott tartalom (cikkek, fórumok, hozzászólások) „átmentését” a működő Adatbázis mellé, a folytonosság elve teljesülhet, a Civil Adatbázis körüli minden tartalom egy helyen maradna.

A weboldal a létrehozandó munkacsoport weboldalaként is funkcionálhat.

Az alábbi megállapítások levonhatók a tanulmány olvasása közben is, azonban fontosnak látjuk itt összegezni őket, mert mindegyiket figyelemmel kell kísérni a tervezés és kivitelezés vagy épp a működtetés során.

- Az magyarországi Internetet figyelve megállapítható az egyes elemek (kormányzati, közhivatali, nonprofit stb.) közötti **funkciók keveredése, funkcióhalmozás**, mely okán számtalan egymással nem koherens adat-gyűjtemény létezik a valóság egyes területeit többszörösen és feleslegesen lefedve. Civil adatbázisból is sok, egymással nem függenek össze, és a valóságot pontatlanul ábrázolják. Ezek szinkronizálása valószínűleg felesleges és igen nagy munkát jelentene.
- A megépítés előtt fontos megérteni a választási alternatívákat, azok következményeit és hatásait a következő döntési lépésre.

- A Civil Adatbázis nem kezelhető csak magyarországi szinten. Az Európai Unió tagjaként kötelességünk, de legalábbis illő az adatbázis főportáljának többnyelvű megvalósítása, az adatok között legalább angol nyelvű adatoknak is szerepelnie kell, illetve azok feltöltését is lehetővé kell tenni a szervezetek számára.
- Javasoljuk, hogy a Civil Adatbázis rendelkezzen a közhasznúsági jelentések tárolására és feltöltésére alkalmas adattárolási és közzétételi lehetőséggel, és a közhasznúsági jelentés e módon történő közzététele feleljen meg a törvény szerinti nyilvánosságra hozatal kritériumának.
- A társadalmi szervezetet a székhelye szerint illetékes megyei bíróság, illetőleg a Fővárosi Bíróság veszi nyilvántartásba. A közhivatali adatbázisok nagy részét, de különösen a bíróságok és az Országos Igazságszolgáltatási Tanács Hivatala által kezelt együttes rendszert alkalmasnak tartjuk az Egységes Országos Civil Adatbázis megvalósítására.

3.2. A megvalósulás lehetséges irányai az integráció szintjén

Az integráció és interakció, magyarul a társadalmi beépülés szintjét tekintve az adatbázis két fő irányban valósulhat meg, **a két forgatókönyv egyben az intervallum két véglete is**:

3.2.1. Elszigetelt civil adatbázis modell

Egyértelműen elutasíthatjuk, de nem tarthatjuk kizártnak ezt a jövőképet sem.

Ebben az esetben a civil adatbázist vagy a kormányzat építi meg pl. közbeszerzési eljárás keretében, vagy a civil szektor fejleszti tovább valamelyik adatbázisát, esetleg épít egy újat. Előfordulhat a két szektor együttműködése, vagy akár a gazdasági szektor támogatóként történő bevonása is.

Az adatbázis nyújthatja a tanulmányban felvázolt szolgáltatások bármilyen összetételét vagy akár minden szolgáltatást is.

- Az adatbázis egy szektororientált portálfelületen érhető el, ezen a felületen bárki kereshet a civil szervezetek között, *csak közvetve* tehát az információs társadalom minden szereplője használhatja azt. A portál együttműködhet más portálokkal.
- Az adatokat feltölthetik a civil szervezetek, **vagy** egy erre létrehozott kezelő szerv is.
- Az adatbázis **nincs kapcsolatban** az állami nyilvántartásokkal, **általában** nincs kapcsolatban más szektorok információs rendszereivel, nem képes az együttműködésre.
- A Civil Adatbázis mellett így több hivatalos civil adatbázis is létrejön és párhuzamosan működik. **Ez a jelenség már most is jól látható, több közportálon létesültek és létesülnek most is civil adatbázisok.**
- A kapcsolatok hiánya miatt az adatbázis nem lehet pontos, **vagy** törvényi úton kell rábírní a szervezeteket a kötelező részvételre, ami plusz adminisztrációt jelent az állam és a civil szervezetek számára is.
- Az állam saját érdekében kontrollálni szeretné az adatbázist, ami plusz munkaerőt igényel, **vagy** nem kontrollálja, ami elősegíti a pontatlan adatbázis létrejöttét.
- **Az Adatbázis a civil szektor fejlődését mindezeketől függetlenül is elősegítheti** (a tanulmányban tárgyalt szolgáltatások megvalósulásától függően), de az e-demokrácia fejlődését így nem, vagy csak kismértékben szolgálja.
- Szakmailag, költségeket és időt tekintve ez a rövidebb út, de hosszabb távon nem térül meg, pár éven belül új rendszert kell majd építeni.

3.2.2. Együttműködő civil adatbázis modell

Ebben az esetben az Adatbázist **csak a kormányzati és a civil szektor hatékony együttműködésében lehet megoldani**. A kialakításban fontos szerep juthat a forprofit szektornak is. A kormányzatnak segíteni kell az Adatbázis törvényi szabályozását, szektorális együttműködésben kell megteremteni a szabványos csatlakozási lehetőséget más nyilvántartási és pályázati rendszerek számára, és fel kell készítenie saját nyilvántartási és pályázati rendszereit is a kapcsolódásra.

- Az adatbázis egy szektororientált portálfelületen **is** elérhető bárki számára, **de** képes együttműködni bármilyen *szabványos* back-office rendszerrel (pl. közhivatalok, kamarák, civil szervezetek nyilvántartási rendszerei). Ezen kívül más portálok is használhatják, szűrhetik és megjeleníthetik az adatokat, **szabályozott körülmények** között.
- Az adatok egy részét a mindenkori **nyilvántartó hivatal** munkatársai töltik fel és ellenőrzik, ami jelentősen könnyíti a munkájukat, kialakul egy online nyilvántartási rendszer, **és** a civil szervezetek is rendelkeznek adatfeltöltési lehetőséggel (közhasznúsági beszámolók, egyéb adatok, hírek, rendezvények stb.)

- **A nyilvántartás állami támogatással működtetett nonprofit szervezet(ek) szolgáltatásaként is megvalósulhat.**
- Az adatbázis a hivatalos kontroll miatt pontos adatokat tartalmaz a civil szektorról, abban az adatbázis-részben, amely a nyilvántartások számára fontos, **és** a civil szervezetek évente felülvizsgálják adataikat, melyre törvényi előírások és/vagy a pályázati rendszerekben való pontos szereplés jól felfogott érdeke is kötelezi őket.
- Az adatbázis egy részének, hivatalos adatainak megváltoztatását **csak kérhetik** a civil szervezetek (hasonlóan a mostani bírósági adatmódosításhoz), kezdetben írásos úton, később esetleg e-szignóval hitelesítve.
- Az **Országos Civil Adatbázis kiinduló pontja, alapja a civil szervezeteket nyilvántartó rendszerek adatbázisainak**, melyek szabványban rögzített módon csatlakoznak a Civil Adatbázishoz.
- Magasabb költségek, több idő és *szándék* szükséges ehhez a megvalósításhoz, de **hosszú távon kedvező strukturális, és osztársadalmi hatásokat generál.**

A rendszert „szabványosan” kell kivitelezni, az egyéb állami és nem-állami rendszerekhez kell igazítani. Figyelembe kell venni a nyilvántartási rendszer más irányú kapcsolódási struktúráit is, nem szabad megengedni, hogy a „civiliek” nyilvántartása **plusz teherként jelentkezzen a nyilvántartó szervek számára.**

Fontos hangsúlyozni, hogy **a rendszert e módszer szerint nem kell egyszerre és azonnal üzembe helyezni.** A 2005-ös év lesz az első, amikor talán megvalósulhat *egy* vagy néhány kapcsolati rendszer a közigazgatási és közfeladatokat ellátó szervek között. Ily módon a Civil Adatbázis kapcsolódása akár több év múlva kerülhet csak szóba.

Amennyiben azonban a szabványos kapcsolódási rendszer (*a nyílt architektúra*) meghatározott, az Adatbázis megépíthető akkor is, ha a kapcsolódó rendszerek még nem működnek, vagy fordítva.

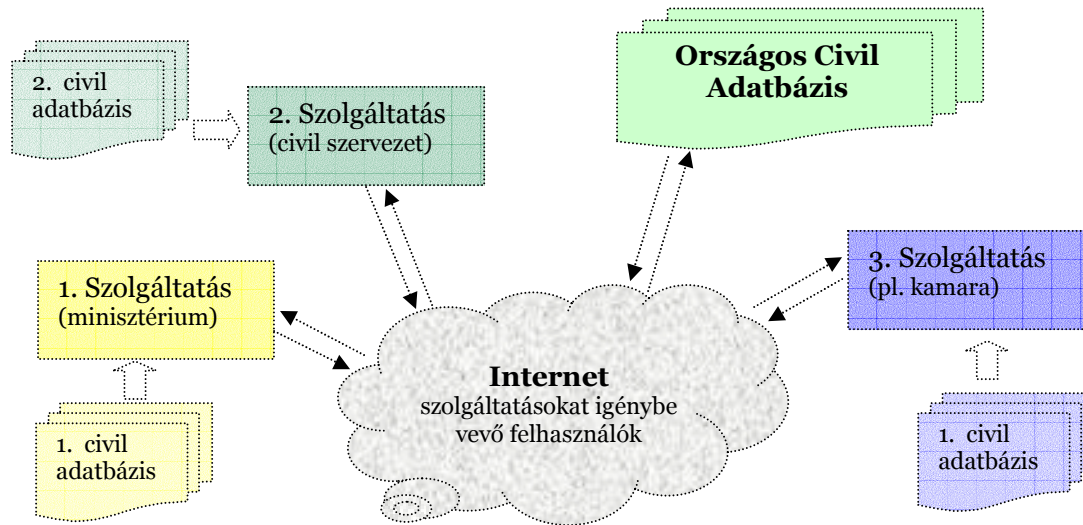
A két véglet között számtalan köztes megoldás jöhet létre.

Elképzelhető az is, hogy egy elszigetelt módon megépített Civil Adatbázis a jövőben átépíthető együttműködő rendszerré is, ez természetesen plusz munkával és jelentős többletköltséggel jár.

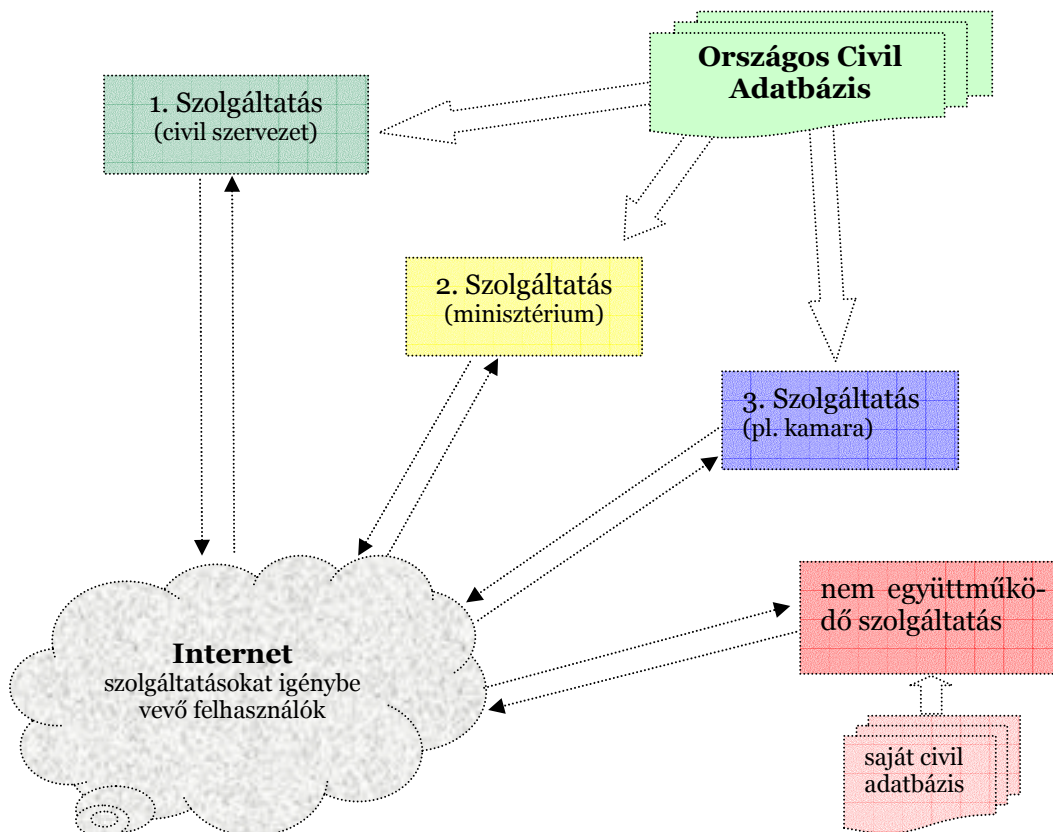
Másik jelentős és a tanulmányban már jelzett probléma a nyílt szabványok és már működő rendszerek hiánya, amely nehézkessé teheti az Adatbázis együttműködő modelljének kivitelezését, bár ebből **a helyzetből jelentős előrelépés várható a 2005-ös év első felében.** Ha nagyrészt hiányzanak a magyarországi információs társadalom együttműködési szabályai, előírásai és működő rendszerei, akkor az Adatbázist minek lehet megfeleltetni?

3.2.3. A két modell összehasonlítása

Elszigetelt civil adatbázis modell

Együttműködő civil adatbázis modell

3.3. A megvalósulás lehetséges irányai a szolgáltatások szintjén

A szolgáltatások dimenziója kapcsolatban áll az előbb tárgyalt integrációs dimenzióval. Minél inkább *együttműködő* az Adatbázis, minél többet profitálhat belőle az információs társadalom, annál több szolgáltatás valósul meg a szolgáltatások dimenziójában. **Egy együttműködő modell megvalósulása esetén a szolgáltatások dimenziója elhagyja, meghaladja a civil szféra társadalmi halmazát.** (Ahogy az előző *Együttműködő civil adatbázis modell* című ábrán is látható)

3.3.1. „Egyszerű” Civil Adatbázis

A legfontosabb megvalósult szolgáltatás a Civil Adatbázis maga. Létezik egy weblap, ahol a civil szervezetek adatai között kereshetünk, a szűrt listák nyomtathatóak, elmenthetőek, akár táblázatkezelő szoftverbe másolhatóak.

Ezen kívül valamilyen elv szerint lehetőség van a civil szervezetek számára adataik aktualizálására, adatmódosításra, megszűnés bejelentésére stb.

3.3.2. „Multifunkcionális” Civil Adatbázis

Talán tréfás a cím, de mindenképp megfontolandó. A Civil Adatbázis sokkal több lehet egyszerű civil adatbázisnál.

A Civil Adatbázis megteremtése megköveteli egy normális (gyors-esztétikus) weboldal vagyis portál beindítását, ahol a civil szervezetek adatai között is kereshetünk.

Ez a portál egyben hírekkel szolgálhat a Civil Adatbázis működéséről, körülményeiről, történéseiről, de általában a civil szektorról.

Ehhez az is szükséges, hogy a civil szervezetek **tölthessenek fel híreket**, saját szervezetük vagy környezetük életéből. Az adatbázis része a közhasznúsági beszámoló. A beszámoló feltöltése triálissá teszi a hírek, szervezettel történt események, képek feltöltésének funkcióját is. A **képgaléria** randomizált (vagy épp tudatosan választott) képei jól prezentálhatják a magyarországi civil szektor tevékenységét.

Lépünk tovább: A portál szolgálhat **nonprofit hírügynökséggént**, vagyis a szervezeteknek lehetőség kell legyen közlemények közreadására, események előzetes publikálására, utólagos közvetítések, beszámolók publikálására.

A közlemények sok esetben **közös munkát** követelnek meg az egymástól távol lévő szervezetek között. Miért ne folyhatna ez a munka legalább *részben* az Interneten?

Ha már a portál adott, miért ne lehetnének rajta **fórumok**, ahol kommentálni lehetne a Civil Adatbázist, vagy egyáltalán bármit, civileknek és nem civileknek egyaránt.

Még számtalan ötlet, megvalósításra váró szolgáltatás említhető lenne.

Persze mindez nem jelenti azt, hogy a Civil Adatbázis egyetlen centralizált és nehézkes, budapesti portálként és szolgáltatásként kell működjön.

Szorgalmazni kell a portálok, civil és nemcivil szolgáltatók közötti *együttműködések* kialakítását. Ezek az együttműködések sok esetben emberi erőforrást sem követelnek, a legtöbb mai portálrendszer már képes az automatikus információcserékre is.

A magyarországi és külföldi Internetet figyelve is megállapítható a rengeteg, hasonló vagy sokszor ugyanazt a szolgáltatást nyújtó weboldal. A jövő feladata épp az internetes oldalak közötti hatékony adatcsere kialakítása.

A Civil Adatbázis információkat kaphat a Civil Szolgáltató Központok és más szolgáltató szervezet weboldalaitól, ezt ma már egy egyszerű RSS csatornával, vagy adatbázis-eléréssel meg lehet oldani, sőt akár teljesen automatizálni is lehet.

A Civil Adatbázisnak nem kell a magyarországi civil internet központjaként működnie, de szervesen, több szállal kell integrálódnia abba. **Nem kell már kialakult szerepeket átvennie, az egyetlen szolgáltatás, amit javaslunk logikailag „centralizálni”, az maga az adatbázis.** *(Azonban még ez sem jelenti a centralizált fizikai megvalósítást, sem a centralizált feltöltést, ezt később részletesen kifejtjük.)*

Amennyiben sor kerül a fentebb említett „egyéb” funkciók megvalósítására, akkor ügyelni kell az erőforrások megosztására. Több szolgáltatás képzelhető el regionális megvalósításban, vagy akár Civil Házanként is.

A multifunkciós adatbázis ebben a fejezetben csak megvalósítási irányvonalként, lehetséges célként került górcső alá, **lehetséges és megvalósításra javasolt szolgáltatásait részletesen tárgyaljuk a 3.9-es fejezetben.**

3.4. Az adatpontosság szintjei

3.4.1. Valóságot közelítő adatbázis

Látható az országban található civil adatbázisok nagy számából és a közhivatali adatbázisok méreteiből, mekkora adattömeggel kell megbirkózni majd a Civil Adatbázisnak.

Egy adatbázis soha nem felelhet meg az általa tükrözni kívánt és tárolt valóságnak, gondoljuk csak meg; 60.000 szervezetnél a képviselők lakcímváltozásainak vagy elérhetőségeinek változását, annak évenkénti számosságát.

A valóságot közelítő adatbázis eléréséhez több feltétel teljesülésére is szükség van:

- El kell érni, hogy a feltöltés kötelező érvényű legyen a szervezetek esetében. Ezt vagy törvényi úton, rendelettel, vagy más, az érdekeltséget növelő intézkedéssel kell megoldani (pl. a Nemzeti Civil Alapprogram pályázatainak csak regisztrált felhasználó vehessen részt).
- Egy (vagy több) közhivatali adatbázist kell alapul venni a fejlesztéshez, például a bíróságok bejegyzési rendszerét, ebből kell felépíteni az Adatbázist. Egy szervezet létrehozásakor vagy adatainak módosításakor (vagyis illetékes bíróságnál történt bejelentések esetén) az adatoknak be kell kerülni, vagy módosulnia kell az Országos Civil Adatbázisban (is).
- Az Adatbázist folyamatosan, rendszeres időközökben frissíteni kell, az aktualizálást a civil szervezeteknek kell megtenni, kötelező érvénnyel. Ehhez az Adatbázis kezelője például évente levélben értesíti ki a szervezetet, úrlapon közölve a nyilvántartás szempontjából fontos aktuális adatokat. Amelyik szervezet nem küldi vissza időre a kitöltött űrlapot, törölni szükséges az Adatbázisból. A pályázati és egyéb érdekeltség miatt a valóban működő szervezetek a frissítést meg fogják tenni.
- Gondot jelenthet a szervezetek elérhetőségének változása, ami miatt sok küldemény célt téveszthet. Ezt az évközi írásbeli adatmódosító bejelentés lehetőségével lehet megoldani, a szervezetnek érdeke kell legyen a változások mielőbbi bejelentése.
- Egy valósághoz közelítő Civil Adatbázisnak nagyobb működtetési költségei, nagyobb munkaerőigénye keletkezik, amit a megfelelő hatékonyság eléréséhez biztosítani is kell. Kevés ráfordítással még megfelelő szervezési elvek mellett is inkoherens lesz az adattömeg.

Fenti, kissé talán bürokratikusnak tűnő eljárások nagy része az e-aláírások elterjedésével online is elvégezhetővé válhat.

3.4.2. Nem valóságos adatbázis

Elképzelhető hogy nem lesz igény az Országos Civil Adatbázis esetében a valósághoz közelítő adatbázis létrehozására:

- például a kormányzat nem kívánja adminisztrációs, statisztikai feladatokra igénybe venni az adatbázist,
- csak informatív jelleggel hozzák létre azt,
- vagy a megvalósítani kívánt szolgáltatások nagy része a civil szektoron belül marad (NCA pályázati cél, 1%-os támogatáshoz adatbázis)

Az adatbázis fenti esetekben is megvalósítható lenne valóságot jól közelítő adatbázisként, de sokkal nagyobb az esélye a bizonyos mértékű pontatlanságnak.

Fontos megérteni, hogy a fenti két eset csak az adatbázis nem is túl pontosan felvázolt véglete, a koherencia dimenziójában. Egy bürokratikus szervezett, államilag kontrollált adatbázis is lehet pontatlan, sőt valamilyen szinten (informatikai elméleti vonatkozásban) az adatbázis mindig tartalmaz hibás adatokat.

Ami az Országos Civil Adatbázis létrehozóinak fontos: a gyakorlati élet szempontjából megfelelően működő, a megfogalmazott elvárások szintjén „valóságos” Adatbázis elérése és fenntartása.

3.5. Szabványok, megfeleltetés

Az Országos Civil Adatbázist számtalan egyéb szabványnak is meg *kell*, vagy meg *lehet* feleltetni. Ezek egy része jól behatárolható előírás vagy szabvány, más része azonban csak internetes szokásokon alapuló, mégis kötelező érvényű elvárás, melyet illik betartani.

Itt meg kell jegyeznem, hogy e szabványokat és illemtant ma Magyarországon, de akár az egész Interneten sem veszik túlzottan figyelembe. Az Országos Civil Adatbázisnak példát kellene mutatnia e téren is.

3.5.1. Segítséggel élők támogatása

Ezek azok a szabványok és nem-szabványok melyeket illene és példaértékűen meg is kellene valósítani a Civil Adatbázis elkészítésekor. Megfelelő honi szabályozás híján (nem találtunk említhető forrást) az amerikai példákat említjük. Azonban nem csak nálunk van még tennivaló:

Az Egyesült Királyságban, annak ellenére, hogy már öt éve hatályban van az a törvény, amely előírja, hogy a bizonyos weboldalak (így pl. a kormányzati, önkormányzati szájtokat) hozzáférhetővé kell tenni a fogyatékossgal élők számára, a közszféra által működtetett webhelyek nagy része továbbra sem "akadálymentes". Tom Adams (Nagy-Britannia, E-Government Unit) szerint: **ha a kezdetektől megfelelően terveznek egy webhelyet, akkor a hozzáférhetőség biztosítása nem jár komoly költségekkel.** Úgy véli, hogy nem "hozzáférhetőbbé" kell tenni az oldalakat és a szolgáltatásokat, hanem használhatóvá²⁹.

Magyarországon az esélyegyenlőségi törvény szabályozza ezt a területet. E törvény kötelezi a kormányt arra, hogy megalkossa a Köztársasági Esélyegyenlőségi Programot (*follyamatban*). A program nyolc kiemelt témája közül az egyik a „**hátrányos helyzetű csoportoknak az információs társadalommal összefüggő szolgáltatásokhoz való hozzáférése**”.

Az Adatbázis megépítésekor ezek a szabályok talán már rendelkezésre fognak állni. Az biztos, hogy nem volna kifizetődő a módosításokat később eszközölni a kész, már működő rendszeren.

Változtatható méretű karakterek

Ma még nagyon kevés magyarországi weboldal rendelkezik ezzel a képességgel. Szükséges a web-lap egy jól látható helyén (pl. a fejlécben) a karakterek változtathatóságára történő felhívás:

A A A

Így a kevésbé csökkent látóképességűek számára egy kis segítséget tudunk nyújtani. Ehhez természetesen megfelelő tervezés és dizájn szükséges, az oldalaknak a két szélsőértéken is olvashatónak kell maradnia (széttördelődés, szétesés nélkül).

Segítséggel élők támogatása

Ez a terület több irányban is megköveteli az átgondolt fejlesztést. Egyrészt a felolvasóprogramok használhatósága miatt szükséges a megfelelő dizájn, nyelvi- és oldalstruktúra. Sok esetben tűnik úgy, hogy a modern arculatot kell feláldozni a használhatóság oltárán, de ésszerű kompromisszumokkal elérhető a forma és funkcionalitás megfelelő összhangja.

Ezen kívül lehetőség van flash, képek, és jelentősebb multimédia tartalom nélküli (vagy ezekből kevesebbet nyújtó) alternatív oldalak, *akadálymentes mellékportálok* elkészítésére is.

E funkciók együttes megvalósítására egy megfelelő példa a www.eselyegyenloseg.hu weboldal.

²⁹ Forrás: INFINIT, Brit kormányzati oldalak akadálymentesítése

3.5.2. Tájékoztatók a weblapon, a weblapról

Ma már a törvényes és korrekt Internetes szolgáltatás számos jogi, szakmai és tájékoztató nyilatkozat közzétételét követeli meg a szolgáltatást nyújtó weblaptól, illetve annak működtetőjétől. Mondanom sem kell, hogy ezek a nyilatkozatok még igencsak foghíjasan vannak jelen a magyarországi Internet szövédékekben.

Impresszum

A weboldal működtetői, fenntartói, támogatók stb. Hasonlóan a nyomtatott médiákhoz.

Jogi nyilatkozatok

A weboldalon található információk, hírek, elérhető tartalmak felhasználási és másodközlési lehetőségeinek pontos, értelmezhető kifejtése, a szerzői jogok pontos tisztázása fontos dolog, nem csak egyetlen jogi nyilatkozat közzétételével, de az egész tartalomban következetes szerzői jogkövetéssel.

Sok internetes oldalnál figyelhető meg, hogy egyszerűen lemásolják más oldalak jogi nyilatkozatát, amiben minden szerzői jogot az oldal üzemeltetőinek tartanak fenn, közben az oldalak nagy része máshonnan vett cikkeket, információkat közöl, sokszor pontatlan forrás- és szerző meghatározással. Az adott oldal így kvázi szerzői jogokat bitorol el.

Adatvédelmi nyilatkozat

Tulajdonképpen a jogi nyilatkozat egy fajtája, ahol speciálisan az oldalt látogató, felhasználó személyes adatainak védelmére tett lépéseket és szabályokat kell kifejteni. Mindenképp javasolt elválasztani a jogi nyilatkozattól és megfelelő, könnyen elérhető helyre helyezni

A Civil Adatbázis mint jelentős adatmennyiséget kezelő rendszer ezen kívül **más (jogi) nyilatkozatok, szabályzatok közzétételét is megkövetelheti**, gondolok például a közhasznúsági adatok közzétételére, az adatfeltöltés szabályozására stb.

3.5.3. Tartalmi keresők a honlapon

Megvalósítása indokolt, ha az előzőekben felvázolt több szolgáltatást is nyújtó portál létrejön. A civil szervezetek adatainak keresője és az oldal „egyéb” tartalmának keresője két teljesen eltérő fajsúlyú kereső megvalósítását jelenti.

A tényleges Adatbázis keresője igen bonyolult lekérdezéseket is lehetővé kell tegyen, olyannyira, hogy külön fejezetben tárgyaljuk (3.9.1 fejezet).

Ezzel ellentétben a többi tartalom keresője „szokásos” témakategóriák, időrend és szabadszöveg szerinti kereső.

A két kereső kellő átgondoltsággal egyesíthető, de egyesítését jól meg kell gondolni. Elképzelhető egy internetes keresőkhöz hasonló megoldás, amikor is az egyszerű kifejezés alapján a rendszer minden tartalomban (civil adatok is) keres, megjeleníti a civil szervezetek közötti találatok számát, hivatkozásként, mely a részletesebb és bonyolultabb kereséseket is lehetővé tevő civil adatbázis kereső-oldalra mutat, az adott keresési szöveggel, ahol már lehetővé válik a bonyolultabb lekérdezések bonyolítása.

3.5.4. Hivatkozások

A hivatkozások említése feltételezi azt a tényt hogy a Civil Adatbázisnak lesz egy központi, az *adatbázist mint intézményt, szolgáltatási központot jellemző honlapja*.

Ma egy ilyen honlapon már szükséges és illendő a Civil Adatbázist érintő EU-s intézményekhez hivatkozási listát adni.

Az EU intézményein kívül a kapcsolódó magyarországi szervezetek és intézmények hivatkozásait is el szükséges helyezni a honlapon. Ezen kívül minden más hasonló magyarországi vagy külföldi civil adatbázisokhoz illő lenne kapcsolatot létesíteni, legalább egy hivatkozás formájában.

Egy megfelelően kialakított hivatkozási gyűjtemény kiszolgálja egyrészt az általános érdeklődőt, de a szakmai, civil vagy szolgáltatási célok miatt kutatót is.

3.5.5. Technológiai szabványok, mint CSS, XHTML stb.

Az Internet működését, az oldalak megjelenését, az információk áramlását számtalan nyílt szabvány szabályozza. Az Internetes szabályozás fő koordinátora a World Wide Web Consortium, mely a szabványok „védnöke” is egyben, ezen kívül olyan szabványok is szerepet játszanak mint pl. ISO, RFC.

A weboldalakat ugyanúgy kódolni kell mint a programokat, több szabványos nyelv létezik az oldalak megjelenítésére. Sok program áll a weboldalt építők rendelkezésére, amelyek a nyelvek pontos ismerete nélkül is lehetővé teszik az oldalak létrehozását. E programok nagy része azonban nem valósítja meg a szabványokat. A böngészőprogramok fejlesztői, és az informatikai piac más szereplői a piaci verseny javukra történő elbillentéséhez módosítani próbálják ezeket a szabványokat, sőt az utóbbi időben zárt szabványok bevezetésére gyakorolnak nyomást.

Meggyőződésünk szerint a meglévő nyílt szabványok azok, amelyek az Internet egyedüli fejlődési útját kijelölhetik. Ezeket a szabványokat az Internetet szabályozó (szabályozni próbáló) *nonprofit szervezetek* hozták létre, anyagi érdekeltség nélkül, egyedül az Internet működőképességére, használhatóságára figyelve.

A képek a különböző szabványoknak történő megfelelést igazolják, az a weblap „viselheti” ezeket, amelyek megfelel az adott szabványnak .

Ma Magyarországon kevés ilyen képet látunk, alig találni olyan weboldalt, amely tökéletesen megfelelne legalább egy ilyen szabványnak, nemhogy többnek. A szabványok be nem tartása nem okoz jelentősebb fennakadást a megjelenítésben, a böngészőprogramok úgy vannak megvalósítva, hogy bizonyos szinteken túrják a programozási hibákat. A szintén nyílt XML-szabvány (és az azt használó programok, pl. felolvasószoftverek) erősödésével azonban a pontos nyelvi struktúra fontossá válik.

A magyarorszag.hu kormányzati főportál vagy például az origo.hu megfelel mind az XHTML, mind a Valid CSS szabványoknak, az emagyarorszag.hu már CSS-hibát tartalmaz, igaz csak egyet.

Az Országos Civil Adatbázis internetes felülete vagy felületei esetében szükséges *pontosan* betartani ezeket az Internetes szabványokat³⁰.

³⁰ A szabványok megtalálhatók a World Wide Web Consortium oldalain: www.w3c.org, itt az oldalaink megfelelősége is ellenőrizhető

3.6. Az adatbázis jellemzői

3.6.1. Mit kell tárolnunk a civil szervezetekről?

Az alábbi listát a már meglévő civil adatbázisokból állítjuk össze, a személyesnek minősülő adatok előtt jelzés található. A táblázat a korábban tárgyalt „együttműködő modell” felmerülő adatigényeit is tartalmazza.

Szervezet neve
Jogi forma (egyesület, alapítvány, közalapítvány?)
Szervezet közhasznúsági besorolása, jogállása (közhasznúság)
Bírósági bejegyzés száma
1%-os információ
Adószám
Számlaszám
Szervezet jellege, KSH besorolás száma
Szervezet levelezési címe
Irányítószám, Település, közterület, házsám
Szervezet telefonszámai
Szervezet faxszámai
Szervezet internetes elérhetőségei, <i>publikus</i> e-mail címei
Alakulás éve
Kapcsolattartók neve
Kapcsolattartó elérhetőségek
* Telefonszámok,
* Levelezési cím
* Fax számok
* Webes elérhetőségek és e-mail címek
Szervezet célkitűzései
Rendszeres események, tevékenység
Szolgáltatások
Szervezet működési hatóköre
Kuratórium tagjai
Alkalmazottak száma
Önkéntesek, vár-e önkénteseket, milyen tevékenységre
Cikkek, média elérhetőségek a szervezetről
Közhasznúsági jelentés vagy annak elérhetősége
Támogatott szervezetek vagy személyek

Adomány keresése (Tárgyi, pénzbeli stb.)
Együttműködések keresése
Költségvetés nagyságrendje, arányai
Egy százalékos támogatás mértéke, részletezése
Támogatások mértéke, részletezése
Önkormányzatokkal együttműködések, szerződések
Angol név
Angol leírás
Célok angol nyelven
Szolgáltatások angol nyelven
Ugyanezek az információk más nyelveken is

3.6.2. Jósolható adatbázis paraméterek

A szervezetek különböző adatbázisokban szereplő száma alapján a teljes Civil Adatbázist **40.000 és 60.000** közötti rekorddal számíthatjuk.

A közeljövő (*az elkövetkező 5-10 év*) a civil szektor dimenzióban jelentős változást hozhat, beindulhat egyfajta minőségi elmozdulás, melynek mennyiségi hatása is várható. Miközben a civil szervezetek társadalmi szerepe, tagjainak és önkénteseinek száma növekszik, a szervezetek száma csökkenhet a jövőben.

Ezért szükséges az intervallumot a fentiek szerint megszabni. A Civil Adatbázist minden dimenziójában a maximális igénybevétel szintjén kell modellezni, bár ezt a szintet valószínűleg soha sem fogja elérni.

Sokkal fontosabb tényező az egyes szervezetről tárolt adatok mennyisége, mérete.

Az adatbázis méretének becslését két részre lehet osztani:

- Egyrészt a tárolt adatok között van maga az adatbázis, mely például egy relációs adatbázisban tárolja a szervezetek adatait, ez a tulajdonképpeni **adatbázis**.
- Ezen kívül jelentkezhetnek a „multifunkciós” megvalósítás esetén (lásd 3.3.2 fejezet) a szervezetek és internetezőik számára nyújtott **egyéb szolgáltatások** adattárolási igényei. Ilyenek például a fórumok, levelezőlisták adatai, a feltöltött képek, közhasznúsági jelentések stb.

Ez az adattömeg jóval nagyobb lehet a tényleges adatbázis méreténél, és adatszerzési, működtetési okokból sem szabad az adatbázissal együtt tárolni

Ha például egy szervezet átlagosan 2 Megabájt adatot tárol az *adatbázisban*, 30.000 szervezet esetén ez 60.000 Megabájt, azaz kb. 60 Gigabájtnyi adatbázist jelent. Csak az *adatbázis* szintjén 5 és 10 Megabájt információ tárolása megfelelőnek tűnhet, akár hosszabb távon is. Az adatmodellek lehetőségeit a 3.7. fejezetben ismertetjük részletesen, itt elég annyit leírnunk, hogy ez az 5-10 Megabájt tartalmazhatja a szervezet adatait, működési paramétereit, és online elérhető közhasznúsági beszámolóját, de akár képeket, például logót is.

Ha azonban az eddigiekben vázolt *egyéb szolgáltatások*³¹ is beindulnak, akkor egy civil szervezet 100-200 Megabájt információt is tárolhat a fájlterületen (bár a tényleges civil adatbázisban ebből csak 5-10 Megabájt tárolódik).

³¹ Lásd a 3.9. fejezetet

Ha például 100 Megabájt áll a szervezetek rendelkezésére, akkor **5-6000 Gigabájt** adattömeggel kell számolnunk 60.000 civil szervezet esetében, maximális felhasználás esetén. Ilyen adatmennyiség tárolása, és hatékony közvetítése már jelentősebb hardvert is igényelhet, azt azonban fontos közölni, hogy **a maximális kihasználtság közelítőleg sem valósulhat meg az elkövetkező 5 évben**. A szervezetek kezdetben csak a legfontosabb vagy kötelező (*érdekelt*) funkciókat használják, és csak folyamatosan várható a többi szolgáltatás igénybevétele.

Ilyen méretű adattömeg tárolása ma már szinte mindennaposnak számít, de mindenképpen figyelembe veendő az adatbázis, és az ahhoz szükséges hardver tervezésekor.

3.6.3. Jósolható forgalom

Forgalom tekintetében **a Civil Adatbázis egy közepes forgalmú országos portálnak felel meg**. A legkeresettebb magyarországi portál, az origo.hu 1.000.000 látogatónál többet is vonz naponta³², míg például az általunk üzemeltetett Egri Civil Kapu regionális civil portál a napi 1.000-4.000 kattintással már a népszerűbb civil portálok közé tartozik. A Civil Adatbázis látogatottságát e két adat között kell elhelyeznünk.

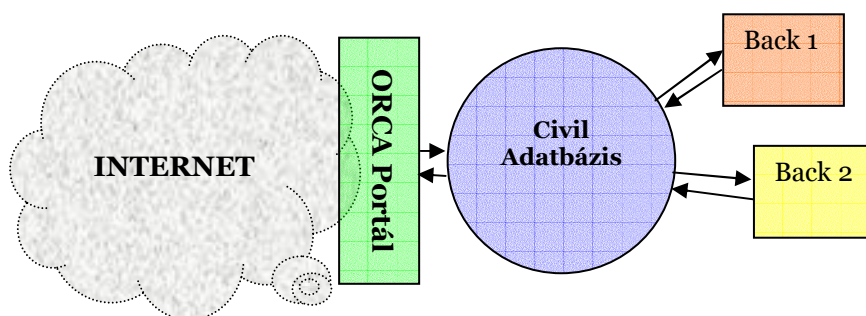
Véleményünk szerint átlagosan 10-100 párhuzamos kapcsolat kérhet majd adatokat a rendszer internetes felületétől, a **Civil Adatbázis portál napi forgalma nagyjából 1000 és 200.000 kattintás között várható**. A látogatottság mértéke erősen függ a szolgáltatások megvalósulásának mértékétől.

A nyilvános felület forgalmán kívül **jelentős lehet a közigazgatási rendszerekhez kapcsolódó „backend” forgalom**. Ehhez persze szükséges, hogy az Adatbázis együttműködő rendszerként valósuljon meg, vagy később úgy működjön. Ez az adatforgalom a nyilvános portálforgalommal együtt folyik, de más, nem feltétlenül nyílt csatornákon. A backend forgalom hatékony e-kormányzás esetén (a kapcsolatok számát nézve) meg is haladhatja a közösségi csatornákét.

A forgalom kilobájtokban mérhető méretét, a csatornák terheltségét már nehezebb megjósolni. A frontend részen itt is jelentősen **befolyásoló a megvalósult szolgáltatások mennyisége és minősége**. Nagyobb méretű forgalom jósolható a nyilvános oldalon, itt jelentkezik több letöltés, képek, esetleg multimédia tartalom, mely a szervezeteket prezentálja.

A backend részen azonban az adatforgalom méretének minimalizálása egyenesen előírás kell legyen, másrészt nem prezentáló jellegű, méretében tehát jóval kisebb lesz (számában azonban nagyobb), mint az előző nyilvános és a használó szervezetek közötti forgalom.

A forgalom irányainak sematikus ábrája

³² Forrás: axelero.hu és webaudit.hu

3.6.4. Minimális hardver és környezeti igény

A hardver és környezete kialakításakor figyelembe kell venni az alábbi tényezőket:

- 4000 - 6000 Gigabájt tárolására és *gyors elérésre* képes tárolókapacitás (SCSI vagy 7200 RPM SATA merevlemezek, pl. 16 x 400 Gb HDD RAID5 ben)
- 10-100 egyidejű kapcsolat kiszolgálása a webkiszolgáló irányában
- 10-200 egyidejű kapcsolat kiszolgálása backend irányban
- a lehető legnagyobb rendelkezésre-állás
- legalább 100 Mbit sávszélességű magyarországi irányú elérés (a forgalom mérése alapján, a rendszer „beindulása” esetén növelése szükséges lehet)

Egy ilyen hardverrel rendelkező magányos kiszolgáló a hardver minőségétől függően 5 -10 millió forintból szerezhető be.

Meg kell fontolni a kettős vagy többes adattárolás és biztonság kérdését, nem csak merevlemez (pl. RAID) hanem kiszolgáló szinten (**hibatűrő szerver-klaszter megvalósítása** – vagyis a két vagy több ugyanolyan szerver felelős a szolgáltatás szünetmentes fenntartásáért). Ez a kivitelezés a hardver-költségeket jelentősen növelheti.

A biztonságos adatmentést esetleg egy külön beállított archiváló-kiszolgáló (backup) is szolgálhatja, bár ez szerver-klaszter esetén már nem feltétlenül szükséges.

Az egyéb szolgáltatások megvalósítása esetén szóba jöhet egy fájlkiszolgáló, nagyobb backend forgalom esetén még VPN kiszolgáló is.

Ha a kiépítés architektúrája megköveteli, akkor külön kell kivitelezni a http szerver, alkalmazás-szerver, és adatbázis-szerver rétegeket, ez mindhárom rétegben 1-5 kiszolgálót is jelenthet, ezekhez még jöhetnek a járulékos kiszolgálók (archiválás, fájl tárolás stb.)

A hardver kérdéseiben pontos információkkal a megvalósíthatósági tanulmány esetében még nem érdekes beszélnünk, egyrészt a hardver-árak folyamatos ingadozása és a szerver-piaci verseny erősödése miatt sem, másrészt a projekt tényleges megvalósításának időbeli távolsága miatt sem.

Közbeszerzési pályázat esetén lehetséges, hogy a szolgáltatás megvalósítására-üzemeltetésére (a szükséges szoftver kialakítására) és az ehhez szükséges hardver-eszközök beszerzésére-üzemeltetésére egyben ír ki pályázatot a megrendelő, ez esetben a hardver-költség a projekt összköltségvetésének részeként szerepel.

Egy biztos, a megfelelő megvalósítás hardvereinek ára a **több tíz vagy akár százmilliós árkategóriában is elképzelhető.** Civil megvalósító vagy forprofit támogató esetében a hardver ára olcsóbb is lehet.

Ehhez jönnek-jöhetnek még a működtetés, szerviz, felügyelet, hoszting, személyzet stb. költségei.

A működtetés helyszínéként szóba jöhet a nyertes kivitelező szolgáltató szerver-hosztele, egy független szolgáltató szerver-terme vagy kormányzati-informatikai szerver-elhelyezés is. A lényeg a megfelelő szerverkörnyezet.

3.6.5. Lehetséges adatbázis motorok

A tanulmány szerzőjeként a nyílt forrású adatbázis-motorok közül a MySQL és PostgreSQL adatbázis szoftverekkel van közelebbi ismeretségem, zárt forrású alkalmazásokkal eddig nem foglalkoztam.

Egy biztos: a Civil Adatbázis megvalósítása minden ismertebb relációs adatbázis-kezelő rendszeren elképzelhető lehet, tájékozatlanságom miatt nem kívánom egyetlen program mellett sem letenni a voksot.

A nyílt forrású alkalmazások és rendszerek társadalmi és informatikai hasznosságáról azonban már kifejtettem véleményemet a 2.4.1, 2.4.2 és 2.4.4 fejezetekben. Ezek a megállapítások az Európai Unió és a MITS megállapításaival is egyeznek.

Eddigi tapasztalataim alapján sok kormányzati, a civil szektorban pedig különösen sok rendszer valósul meg a MySQL kezelő segítségével (pl. PHP szkriptnyelv használata mellett). Az új MySQL5 már a nagy, üzleti területen használt adatbázis-rendszerek képességeivel is rendelkezni fog, ingyenesen.

Ha az Adatbázis méretei, teljesítőképesége megkívánja, a **J2EE – JSP– Oracle** rendszerek és gyakorlat használatával is megvalósítható a projekt, hasonlóan az eddigi nagy e-kormányzati beruházásokhoz (magyarország.hu, EMMA)

A sebesség és teljesítmény mellett mérlegelni szükséges a bekerülés és működés költségeit, és ösztársadalmi hasznosságát is.

3.6.6. Adatforrások

Az Adatbázist az induláskor valamilyen adatokkal kell feltölteni. Ehhez mi elsősorban a Bíróságok adatbázisait és az **Országos Igazságszolgáltatási Tanács Hivatala** által tárolt adatbázist lehet felhasználni.

Elképzelhető több adatbázis felhasználása, „összefésülése” is.

Az Országos Civil Adatbázis létrehozása során, a beindítás időszakában megvalósíthatónak tartunk egy adategyeztetést, vagyis az eddigi adatbázisokban szereplő a frissen elkészült adatbázist alkotó szervezetek számára levélben tegyék lehetővé az adategyeztetést. Így kiderülhet a már nem létező, nem működő szervezetek száma is.

Így az adatbázis frissítéssel indulhat, ezen kívül a szervezetek első kézből ismerik meg az Adatbázis szolgáltatásait.

3.7. Adatmodellek

Milyen modell szerint épüljön fel az adatbázis?

Ez a tanulmány legfontosabb technológiai kérdése. Az Országos Civil Adatbázist egy rendkívül komplex többdimenziós kapcsolati rendszerben és társadalmi térben kell elképzelnünk, mely számtalan irányban kapcsolódhat más komplex rendszerekhez. A közigazgatás minden területén építettek már ki lokális adatbázisokat, ezek a napi munka segítése érdekében készültek. Egymással nem tudnak együttműködni, fejlesztési modelljeik és platformjaik felölelik az informatika minden eddigi formáját.

Milyen modellnek kell hát megfeleltetni a Civil Adatbázist? Erre a fontos kérdésre keressük a választ a fejezetben.

3.7.1. Relációs adatbázis modell

A ma leginkább elterjed adattárolási filozófia jól megfelel a Civil Adatbázis igényeinek is. Az adatbázis logikai felépítésének megvalósítása nem a magvalósíthatósági tanulmány, hanem inkább a rendszertervek feladata, de javaslatként leírhatók az alábbiak.

- A szervezetekhez tartozó személyek adatai külön legyenek tárolhatóak, egy szervezethez több személy is tartozhasson.
- Az adott szervezeti (és személyi) adatok több nyelven is eltárolhatóak legyenek, ehhez egy nyelveket tároló tábla és az adatoknak külön, nyelvi kódokként tároló táblázatok szükségesek.
- A személyes adatokat leválasztva kell tárolni a szervezeti adatoktól.
- Az adatok nem teljes részét szükséges adatbázisban tárolni (pl. fájlok, képek).
- A rendszernek tárolnia kell a régió-megye-kistérség-település-utca adatokat.
- Maximálisan kell naplózni a hozzáféréseket, lekérdezéseket, módosításokat.

3.7.2. Térinformatikai modell

Teljesen normális és maximálisan indokolható igény, hogy a Civil Adatbázis feleljen meg, vagy közelítsen valamilyen térinformatikai adatmodellhez.

A térinformatika egyre nagyobb szerepet játszik a gyakorlati életben, több tanulmány szerint a mindennapi élet során tárolt *közhivatali adatok nagy része* (akár 65-70%-a) földrajzi vonatkozású³³.

Korunkat a többdimenziós integrálódás jellemzi. A több dimenzió alatt azt értjük, hogy egyfelől az integrálódás szakterületenként földrajzi értelemben világméretűvé vált, másfelől rögzített földrajzi határokon belül jelentőssé vált a különböző szakterületek egymás közti integrálódása is. Ez az integrálódás azt jelenti, hogy egyrészt a különböző földrajzi helyeken szakmánként fellépő jelenségek befolyásolják ugyanezen szakterületek más földrajzi területen fellépő működését, másrészt az azonos földrajzi helyen létező különböző szakterületek egymással szoros összhangban fejlődnek³⁴.

Ha nem is *elsődleges struktúráként*, de a civil szervezetekről tárolni kell a „földrajzi koordinátákat”, értve ez alatt az **országot → régiót → (megyét) → települést → közterületet → házszámot → egyéb közelítő adatot (emelet, ajtó)**.

Ezt lehetőleg úgy kell kivitelezni hogy a később megvalósítandó térinformatikai adatbázisok számára a Civil Adatbázis használható adatokat tudjon nyújtani. Súlyos hiba volna például a közterület-házszám-emelet-ajtó információk egy mezőben történő tárolása.

³³ Wiele V.N.: The Burnaby experience with computerized mapping. és Talbot S.: The use of mapping information management systems in the city of New York.

³⁴ Dr. Sárközy Ferenc: Térinformatikai elméleti oktató anyag

Ezzel a Civil Adatbázis még nem lesz térinformatikai adatbázis, és nem is szükséges annak térinformatikai megvalósítása. Azonban a Civil Adatbázis adatokat szolgáltatathat a későbbi városi szintű (LIS) vagy nagyobb térinformációs rendszereknek, vagy egyszerűen alapjául szolgálhat földrajzi megközelítésű statisztikák készítéséhez.

Egy ilyen mélységű térinformatikai modell megvalósítása esetén lehetőségessé válik, hogy egy új térképben, a civil szervezetek földrajzi eloszlása mint alaptérkép felé újabb rétegekben a szervezetek tevékenységi körei, költségvetési dimenziói, önkénteseinek száma stb. kerüljön fel.

Megfelelő megvalósítás esetén a civil szektorról pontos statisztikai és eloszlási adatok nyerhetők a földrajzi elhelyezkedés tekintetében országos, regionális, megyei és települési szinteken is. A jelenlegi adatbázisok ezt nem teszik lehetővé.

3.8. Biztonság

Az Országos Civil Adatbázis felépítésétől, kapcsolataitól és szolgáltatásaitól függően számos biztonsági előírást kell betartson. Ezeket az előírásokat inkább már technikai megvalósítás során kell figyelembe venni és alkalmazni, amihez informatikus és adatvédelmi szakemberek munkája szükséges.

Az együttműködő adatbázis adatlekérés és adatszolgáltatás esetén nem kapcsolódhat adatbázis szinten más nyilvántartási rendszerekkel.

Az Adatbázis nyilvántartási kapcsolatainak szükség esetén titkosított csatornán kell kommunikálnia (pl. VPN, titkosított bérelt vonal).

Az Adatbázis elülső részén, a civil kapcsolatok irányában az azonosítást a lehető legbiztonságosabbra kell tervezni. Az adatok módosításhoz szükséges belépésre már **SSL-titkosított kapcsolaton** keresztül kerüljön sor, az azonosításhoz **e-aláírás, jelszó, PIN-kód vagy ezek kombinációja használható.**

A frontend és backend részen is **több felhasználói szint bevezetése szükséges.**

Frontend (Pl. Civil Adatbázis weblap)

- névtelen felhasználó
- regisztrált felhasználó
- regisztrált civil szervezetet kezelő felhasználó
- szolgáltatások menedzserei
- adminisztrátor

Backend (közhivatali adatbázis-kezelők, más)

- regisztrált felhasználók
- civil szervezet regisztrátorok
- szolgáltatások menedzserei
- adminisztrátor
- szuper-adminisztrátor

3.9. A Civil Adatbázis lehetséges frontend szolgáltatásai

A Civil Adatbázis „árnyékában” számtalan szolgáltatás valósulhat meg, e szolgáltatások nagy részét az Adatbázis vonzza magához, vagy épp annak szolgáltatásaira épülnek fel. Természetesen a fejezetben tárgyalt szolgáltatások a nyilvánosságnak szólnak, az Adatbázis megvalósuló internetes portál-rendszerén vehetők majd igénybe, több felhasználói szint szerint.

A szolgáltatások elemzésekor figyelembe kell vennünk azt a tényt, hogy a portálnak erősen szektororientált látogatói többsége lesz. (Az oldalt elsősorban nem „átlagos” felhasználók látogatják (bár ezek is), sokkal inkább várhatók a civil szervezeti tagok, képviselők, újságírók, adományozók stb.)

Az Országos Civil Adatbázis, speciálisan „civil” Internetes weboldalként, **sajátos felhasználói összetétele miatt az alábbi szolgáltatásokat működtetheti sikeresen:**

3.9.1. Adatbázis Kereső

Az egyik legfontosabb szolgáltatás, az érdeklődőnek hatékonyan, gyorsan és mégis átláthatóan kell tudnia információkkal szolgálni, válogatni a nagy számú regisztrált szervezet közül. A keresést több szempont alapján le kell tudni szűkíteni legalább 100 találat alá.

Mi alapján lehessen szűrni az adatbázist:

- Régió-megye-település-utca kereső rendszer, földrajzi közelítés és statisztika-készítés
- Tevékenységi körök, méretek (költségvetés, 1%, alkalmazottak-önkéntesek), statisztika készítés
- Szolgáltatások
- Adománykeresés
- Közhasznúsági beszámolók keresője
- Személyek keresője
- Munkacsoportok, projektek keresője
- Adott nyelveken adatokkal rendelkező szervezetek listája

Meg kell oldani, hogy a szervezetek egymásra találhassanak a szolgáltatások, projektek vagy épp az adománykeresés és felajánlások esetén is.

3.9.2. Civil szervezetek képgalériája

Minden regisztrált szervezetnek lehetőséget lehet adni arra, hogy a Civil Adatbázis portálján saját rendezvényeinek, szervezete eseményeinek képeit feltölthesse. Már ma is számtalan képtár rendszer működik a magyarországi Interneten a Civil Adatbázis azonban egy szektororientált, speciális és várhatóan nagy forgalmú weboldallal fog rendelkezni, **ez a struktúra egyszerre jelenti keresleti oldalon a nagy számú, speciálisan civil beállítottságú érdeklődőt, kínálati oldalon pedig a számtalan regisztrált szervezetet.**

Nagy mennyiségű képre lehet számítani, a szolgáltatás jelentős tárolókapacitást igényelhet.

A szolgáltatást össze kell kapcsolni a többi szolgáltatással. Például hír feltöltésekor a felhasználó saját feltöltött képeiből kell tudjon beilleszteni a szerkesztett dokumentumba, a képek hivatkozhatók legyenek a weboldal szolgáltatásai számára. A tartalom-menedzserek a főoldalon elhelyezhessék az érdekesebb képeket, vagy pedig véletlen kiválasztással jelenjenek meg képek egy blokkban.

3.9.3. Fórumok

Sok esetben látható, hogy egy weboldal fórum-rendszere nem működik, nincsenek hozzászólók. Ennek oka lehet az adott weboldal nem megfelelő tömegű vagy eloszlású látogatói bázisa, a téma-felvetés, de sokszor olyan kedvetlenítő tényezők is szerepet játszanak, mint nem megfelelő arculat, rossz szerkezet, nem megfelelő oldalkép stb.

Adatbázisunk esetében kis látogatói létszámtól nem kell tartani, és megfelelő (vagyis kellően civil) témák esetén a hozzászólások számossága is garantálható. Ehhez a Fórum szolgáltatás megfelelő kialakítása, kellő hangsúlyos elhelyezése a főoldalon, a fontos fórum-témák kiemelése vagyis egy jól működő tartalom-menedzsment szükséges.

A Civil Adatbázis hivatalos weboldala, sajátos központi szerepének köszönhetően a civil társadalmat érintő párbeszédnek egyik legfontosabb színhelye lehet a jövőben.

3.9.4. Humán erőforrás adatbázis

Nem tudunk jobb nevet egyelőre, de fontosnak tartjuk hogy ne csak a szervezeteket tároljuk a Civil Adatbázisban, hanem **a szervezetekhez tartozó vagy csak a nonprofit szektorban tevékenykedő személyeket is.**

Ehhez szükséges az adott személyek hozzájárulása, saját regisztrált felhasználóként történő regisztrációja. Az személyi adatbázisnak kezelnie kell a belső levelezést, a felhasználó pozitív nyilatkozata esetén titokban tartania, és SPAM-től védenie kell az e-mail címet.

Kapcsolódnia kell a Fórum, Munkacsoportok szolgáltatásokhoz.

A személyes adatbázis tárolhatja a személy életrajzát, fényképét, szakképzettséget, munkahelyeket, kapcsolódó szervezeteket, megjelenítheti a személy aktuális és már készen lévő projektjeit (a munkacsoportok szolgáltatásból), az általa menedzselt fórumokat.

3.9.5. Munkacsoportok

A regisztrált felhasználók csoportokba szerveződhetnek, a csoportok saját munkaoldalt hozhatnak létre, hasonlóan a Yahoo! szolgáltatásához (csak magyarul).

A projektek oldalán elhelyezhetők a témában létrehozott **fórumok, képgalériák hivatkozásai, hírek, WIKI oldalak**, rendelkezésre áll **fájlfeltöltési lehetőség, naptár, levelezőlisták, csevegők** stb.

A munkacsoportok listája témakörök szerint több lépcsőben listázható, a projektek tartalma kulcsszavakkal és szabadszavas módszerben kereshető, az egyes projektekhez jelentkezni lehet regisztrált felhasználóknak. Az egyes projekteket kezelő adminisztrátorok szabhatják meg a résztvevő felhasználók jogait.

A munkacsoport több a fórumrendszerénél és a magányos WIKI-nél, mert témák és projektek szerint közelít és nem a rendelkezésre álló internetes technológiák szerint.

A munkacsoportok szolgáltatás segíthet a civil érdekképviselők települési, kistérségi, megyei stb. szintjeinek munkájában is.

3.9.6. Többnyelvű információk

Szükséges az adatbázis többnyelvű megvalósítása. Nem tartjuk elegendőnek a csak magyar és angol nyelvű információk közlését. Az EU minden beszélt nyelve egyben hivatalos nyelve is, ezen kívül is nagy az olyan civil szervezetek száma, melyek ezeken kívüli nyelven szeretnének kapcsolatot tartani, információkat szolgáltatni.

A többnyelvűségnek egyrészt az adatbázisban kell tükröződnie. A 3.7.1-es fejezetben felsorolt adatokat nyelvi kód és a szervezet azonosítója szerint lehessen több nyelvben is rögzíteni.

Ezen kívül megvalósítható az is hogy a Civil Adatbázis hivatalos weboldala több nyelvet is támogasson. A nyelveken ismertethető az Adatbázis célkitűzése, és eredményei.

Természetesen minden információ nem jeleníthető meg minden nyelven, de egy nyelv esetében, ha a megjelenített civil szervezet rendelkezik az adott nyelven adattal, akkor annak kell megjelenie a magyar nyelvű információ helyett.

Minél több nyelven kell elérhetővé tenni az erre érzékeny szolgáltatásokat, pl. a **keresés** lehetőségét.

3.10. A megépítés költségei

A költségek alakulásáról egy megvalósíthatósági tanulmány szintjén lévő program esetében nehéz megállapításokat tenni, de legalább nagyságrendileg szükséges. Ebben a fejezetben csak a megépítés, vagyis a létrehozás költségeit próbáljuk elemezni, a működtetés külön főfejezetben kerül tárgyalásra.

A hardver költségeket már érintettük a 3.7.4-es fejezetben.

Legfontosabb hardver elemek árai:

HTTP kiszolgáló réteg 1-2 kiszolgáló	<i>3-10 millió forint</i>	Legolcsóbb kiépítés esetében csak ez szükséges, ekkor az adatbázis szinte semmit sem valósít meg a tanulmányban közöltekből A tervezett struktúrának megfelelően több http kiszolgálószerver is működhet, elosztás-vezérlővel
Alkalmazás szerver réteg 1-3 kiszolgáló	<i>5-15 millió forint</i>	Ha az alkalmazás-réteg megkívánja akkor több kiszolgáló is indokolt lehet ebben a rétegben, de egyel is működtethető
Adatbázis-szerver réteg 1-2 kiszolgáló	<i>5-20 millió forint</i>	A megvalósítástól függően egy vagy több nagy kapacitású és gyors elérésű tároló-szerver
Összesen	<i>15-50 millió forint</i>	Elsődlegese fontosságú hardver-elemek ára, megvalósítástól függően

A szükséges alkalmazások elkészítése hasonlóan nagy, vagy akár nagyobb tételeket is jelenthet. Nem rendelkezünk nagy tapasztalattal a piaci árakról, de az e-kormányzati rendszerek megvalósításának összegeiből következtethetünk.

A szoftver költségei nagyban függenek a megvalósítás minőségétől. A kormányzati és nonprofit összefogásban megvalósuló, együttműködő jellegű modell esetén a szoftver költségei az **50-100 millió forintos** árkategóriában vannak, míg egy egyszerűbb megvalósítás ennél sokkal kevesebbe is kerülhet.

Ezen kívül a megvalósítás közben számos egyéb költség jelentkezik, melyek mindegyike elhagyható vagy elkölthető a megvalósítók szándékai szerint.

A Civil Adatbázis megvalósításának közzétételére felállított **weblap** költsége **3-5 millió forint.**

A **munkacsoport** létrehozása és működtetése a megépítés időszakájában **havonta 1-2 millió forint.**

4. Működés

4.1. A fenntartás erőforrásai

Közpénzekből megvalósuló projektek esetében egy megvalósíthatósági tanulmány legfontosabb része nem a kivitelezés lehetőségeinek elemzése, hanem a *fenntartás* kérdései.

A hatékony, költségkímélő és megfelelő szolgáltatásokat nyújtó működtetés fontos a Civil Adatbázis *társadalmi megítélése* szempontjából is.

4.1.1. Ki tartsa kézben a rendszert?

Erre a kérdésre több *megfelelő* válasz is adható, melyek nagyban függenek a tanulmányban felvázolt (*vagy előre nem látható*) projektfejlődési irányoktól.

A lehetőségek tendenciák:

Kormányzati fenntartó – civil kontroll

Ebben az esetben a kormányzat magává teszi a projektet, mert így látja tartósnak a program megvalósulását és működését. Teheti ezt azért is mert belátja a Civil Adatbázis szükségességét és kormányzati előnyeit is.

A kormányzat intézményt hozhat létre a rendszer működtetésére, vagy már meglévő intézményi rendszerébe integrálhatja azt, plusz feladatként. A kormányzat gondoskodik a program anyagi és egyéb erőforrásainak rendelkezésre állásáról.

Ebben az esetben a rendszer ellenőrzését egy civil szervezetek képviselőiből álló, de nagy valószínűséggel inkább vegyes (kormányzati és civil tagságú) felügyelő szerv végezheti.

Forprofit fenntartó – kormányzati és civil kontroll

Ebben az esetben a kormányzat (esetleg a Nemzeti Civil Alapprogram, vagy más, civil jellegű kontroll mellett) például közbeszerzési eljárás keretében építteti meg és forprofit szolgáltatóval működteti a rendszert.

A Civil Adatbázis létrehozása és működtetése ez esetben informatikai cég, vagy ezek konzorciuma által végzett munka lenne, magát a működést pedig egy kormányzati és civil képviselőkből álló csoport, bizottság koordinálná.

Civil fenntartó – (esetleges kormányzati kontroll)

Egyrészt az adatbázis fenntartható valamelyik erős és erre a területre specializált civil szervezet által is. Ebben az esetben fontos az állami vagy más rendszeres támogatás rendelkezésre állása, melynek hiányában a program működőképessége veszélybe kerülhet.

A kormányzatnak ebben az esetben nem feltétlenül szükséges kontrollálnia a rendszert, bár ez az eset valószínűleg egy elszigetelt (lásd 3.2.1 fejezet) adatbázist jelent, mely nem hagyja el a civil szektor dimenzióit. Egy önfenntartó civil adatbázis ennek ellenére még lehet koherens a valósággal, pontos képet adhat a szektorról, de erre kevés az esély.

Fentiek a három végletet vázolják, de a jelenségek „együttállása”, vagyis szektorális együttműködés is elképzelhető, hasonlóan a megépítés időszakához. Ehhez hatékony kommunikáció és megfelelő szándék szükséges a felek részéről.

A fenntartás kérdése fontos, de nem függ attól, hogy melyik fenti változat vagy azok keveredése valósul meg. A fenti három változat bármelyike ugyanolyan sikeres (vagy épp sikertelen) lehet.

Több helyen is említettük **egy saját intézmény, kezelő szervezet létrehozását**, mely a Civil Adatbázis létrehozását és működtetését végezné. Egy ilyen fenntartó a kormányzat és a civil szektor együttműködésével valósulhat meg és működhet.

4.1.2. Humán erőforrások

Nehéz előre megjósolni mennyi és milyen kvalitású szakemberre lesz szükség a Civil Adatbázis működtetéséhez. Ez a mutató nagyban függ a megvalósítandó szolgáltatásoktól, a valóság megközelítésének mértékétől, a megvalósító elvárásaitól.

A humán erőforrások szektorok közötti megosztása is lehetséges, több országos nonprofit szolgáltatói hálózat (CISZOK, ProHáló) és nagy szolgáltató civil szervezetek (pl. NIOK) léteznek, akik között – közhivatali rendszerekkel történő együttműködésben – kialakítható egy országos adminisztrációs hálózat. **Ehhez természetesen az adott szervezetek (mindkét szektorban) plusz forrást kell kapjanak.**

A humán erőforrások szolgáltatás formájában jöhetnek a forprofit szektorból is.

Adminisztráció

A Bíróságok eddig is regisztrálták számítógépen a civil szervezetek adatait. Ha a közhivatalokkal kapcsolatban álló Adatbázis valósul meg, (és pl. Bíróságok töltik fel a szervezetek adatait), akkor lehetőség szerint úgy megvalósítani az adatbázist, hogy jelentősebb többletmunkát ez ne okozzon a Bíróságoknak. Ha az adminisztrációt újonnan létrehozott intézmény, hivatal, civil szolgáltató végzi, erre akkor is törekedni kell.

Együttműködő adatbázis szintű (kormányzati-adminisztratív) adatkezelés, papír alapú bejelentkezés és évközi postai adatmódosítások megvalósítása esetén az Adatbázis jelentősebb adminisztratív személyzetet is igényelhet. Ebben az esetben a tulajdonképpeni adatbázis naprakészen tartásához havi 3-5.000 munkaóra szükséges. Ez 50-100 ember rendszeres teljes vagy részmunkaidejét jelentheti (ha pl. a Bíróságok munkatársai végzik a munka nagy részét). Az adminisztráció területi elosztása esetén ez régióként 5-20, megyénként 1-4 embert jelent.

Nem együttműködő, szektoron belül maradó civil adatbázis esetében a számok a **felére-negyedére is csökkenthetők**, vagyis kb. 25-50 munkatárs országos szinten is karban tudja tartani az adatbázist.

Tartalom-menedzsment

A Civil Adatbázis egyéb szolgáltatásainak megvalósulása esetén nagyobb számban, e szolgáltatások nélkülözése esetén egy-két munkatárssal elvégezhető feladat.

Ha a szolgáltatásokat sikeresen, a szektor és a felhasználók elégedettsége mellett elvárt üzemeltetni, a hivatalos Civil Adatbázis weblap tartalom-menedzsereinek száma akár 10-20 fő is lehet.

Rendszer-adminisztráció

Egy kormányzati-adminisztratív, frontend és backend irányú VPN kapcsolatokat kezelő szerverpark fenntartása, és egy teljes országos adminisztrációs adatkapcsolat karbantartása 3-5 fő központi adminisztrátort és régióként legalább egy teljes munkaidőben foglalkoztatott rendszer-adminisztrátort követel meg.

Ha a Civil Adatbázis integrálódik valamelyik már meglévő közhivatali rendszerrel, akkor annak erőforrásait kell szüksége szerint megnövelni.

Nem együttműködő, szektoron belül maradó civil adatbázis esetében jóval kevesebb rendszer-adminisztrátorra van szükség, ebben az esetben az adminisztráció regionálisan

Leginkább rendszer-adminisztrációs területen kapcsolható be a forprofit szektor, a kivitelező, működtető cég, konzorcium stb. szolgáltatásként nyújthatja a rendszer-adminisztrációt, az informatikai erőforrásokkal együtt.

4.1.3. Informatikai erőforrások

Szintén számtalan tényező befolyásolja, hogy a Civil Adatbázis működése során milyen informatikai erőforrásokat használ.

Egyrészt jelentkezik a kiszolgálógép, vagy a kiszolgáló- klaszter működtetésének informatikai erőforrás igénye, adattárolás, adatarchiválás, karbantartás szinteken. A rendszerhez tartozhat archiváló szerver, fájlkiszolgáló szerver, ezek működtetése szintén plusz költségként jelentkezik, egyrészt a fizikai erőforrások (tárolóeszközök, karbantartás), másrészt a munkaerő szintjén is.

Meg kell fizetni a bérelt sávszélességet, a kiszolgálók elhelyezését, biztosítását is.

4.1.4. Költségek

A költségek csak a két legszélsőségesebb megvalósulás intervallumában adhatók meg a működtetésre is. A tanulmány számos kérdést vetett fel, melyek eldöntése esetén derülhetnek ki pontosan a fenntartás költségei.

Megnevezés	Éves költség	Megjegyzés
Fenntartó intézmény	10-20 MFt	Nem feltétlenül szükséges megvalósítani
Adminisztráció humán	50-200 MFt	A megvalósítás milyenségének függvényében
Tartalom-menedzsment humán	10-50 MFt	A weboldal (weboldalak) megvalósított szolgáltatásai és az elvárt minőség függvényében
Rendszer-adminisztráció humán	10-30 MFt	A fizikai architektúra függvényében
IT költség	5-10 MFt	A fizikai architektúra függvényében
ÖSSZESEN	85 – 260 MFt	

4.2. Adatfeltöltés, regisztráció

4.2.1. Online regisztráció

Az online, vagyis Interneten végzett regisztráció és a későbbi adatmódosítás több módon képzelhető el.

Egyrészt **a regisztrációt a civil szervezetek is végezhetik**. Ha az adatbázis nem lesz kapcsolatban közhivatali rendszerekkel, vagyis szolgáltatásai nem hagyják el nagymértékben a civil szektor dimenzióit (pl. 1%-os támogatás, NCA pályázatok), akkor megvalósulhat ez az út.

Az azonosítás ekkor is történhet **e-aláírással, PIN-kóddal, jelszóval**, a rendszer elvárt biztonsági szintjének és a megvalósítás lehetőségeinek (a költségeknek) megfelelően.

Az ilyen adatbázis nem lesz megfelelően feltöltve és az adatok frissessége is alatta maradhat a

Együttműködő, nyilvántartási kapcsolatokkal rendelkező Civil Adatbázis esetén azonban a regisztrációt nem feltétlenül a civil szervezeteknek kell végezni.

Ebben az esetben valószínűbb **a kevert regisztrációs folyamat**. Az adatok nyilvántartás szempontjából fontos részét a működtető intézmény (közhivatal, bíróság, létrehozott vagy szerződött kezelő szervezet) tölti fel. Másik részét (a szervezet életét bemutató, leíró, a szervezetet jellemző) részek a szervezet jogában lennének.

Ehhez szükséges a felhasználói jogok és adminisztrációs lehetőségek frontend és backend részének elkülönítése, az adatbázis-réteg függetlensége.

4.2.2. Offline regisztráció

Bármilyen szintre fejlődik is a jövőben az e-demokrácia és az e-ügyintézés, egy ideig még mindenképp szükséges a papír alapú regisztráció és/vagy adatmódosítás megtartása, az esetleges e-ügyintézés mellett.

Ha az adatbázis kapcsolatban van e-kormányzati nyilvántartó rendszerekkel is, és a regisztrációt a működési rend szerint pl. a bíróságok végzik, akkor a regisztráció maga az e-kormányzati rendszereken folyik-folyhat, valamilyen elektronikus módon.

Ugyanakkor a szervezetek számára biztosítani kell a papír alapú ügyintézés (adatkérés, adatmódosítás, megszüntetés) lehetőségét.

A papír alapú ügyintézés alkalmas lehet az adatbázis rendszeres frissítésére is. A szervezetek évente megkaphatják saját adataikat és egy kitöltendő űrlapot, melyen az adatváltozásokat cégszerűen bejelenthetik, vagy a „nincs változás”-ról hivatalos igazolást adhatnak. Ez a módszer rendszeresen használt (pl. a Statisztikai Hivatal így végezte az őstermelők összeírását), ellenőrzi a szervezet létezését is, miközben pontosítja az adatokat.

Mindez plusz munkaidőt, további munkatársakat jelent a fenntartó számára, melyet számításba kell venni.

4.2.3. Lehetséges kapcsolatok más rendszerekkel

Az Adatbázis a megvalósítók szempontjaitól (is) függően számtalan más rendszerrel lehet kapcsolatban. Mik lehetnek ezek a rendszerek?

- Teljesen együttműködő Adatbázis esetében az Adatbázist használják a Bíróságok, az e-kormányzati rendszerek back-office részei, közhivatalok, esetleg APEH, a Számvevőszék stb.
- A Nemzeti Civil Alapprogram pályázati rendszerei, a minisztériumok és nagyobb pályázatók (engedélyezés után) backend (közvetlen) kapcsolaton, míg a kisebb pályázatók közvetve (pl. internetes felületen)
- Civil szervezetek hírfeltöltési rendszere, nagyobb civil portálok hírcsatornáit kapnak és töltenek fel információt az Adatbázis oldalaira.
- Nonprofit és más Web-alkalmazások számára lehetővé tehető az adatbázis különféle szempontok alapján szűrt megjelenítése, pl. az RSS csatlakozáshoz hasonlóan.

Az adat-kapcsolatok backend (nyilvántartási rendszerek összekapcsolódása) részének szervezésekor fontos elv, hogy az adatok ellenőrzése minden esetben a **hatályos adatvédelmi előírások figyelembe vételével történjen, az adatbázisok ne kapcsolódjanak egymáshoz.**

5. Eredmények

Milyen faktorok mutatják a Civil Adatbázis sikerességét? Milyen változások figyelhetők majd meg a társadalom különböző szintjein, melyekből következtetéseket vonhatunk le az Adatbázis működésével kapcsolatban?

5.1. Elsődleges faktorok

5.1.1. Az adatbázis méretei

Fontos elsődleges mérőszám lesz az adatbázis méretének alakulása, az adatok pontossága, naprakésztsége. Hány civil szervezet regisztrált az adatbázisban? Milyen szinten rögzíti a valóságot az adatbázis? Ezek azok a kérdések melyek mutatják az Adatbázis elsődleges hatékonyságát.

Az adatbázis akkor működik megfelelően, ha:

- az Adatbázisban tárolt adatok legalább évente frissülnek,
- ha a regisztráció megfelelően szabályozott,
- a bekerülő adatok helyessége ellenőrzött,
- ha a szervezet megszüntetése egy éven belül realizálódik az adatbázisban,

5.1.2. E-kormányzati szolgáltatások hatékonysága

Ha a Civil Adatbázis úgy épül meg hogy azt az e-kormányzati rendszerek is hasznosítják, illetve kapcsolatban állnak vele, akkor a Civil Adatbázis is részt vesz az e-kormányzati hatékonyság alakításában.

Lesz egy olyan, főleg a civil szervezetek nyilvántartását, elszámoltatását és egyéb feladatokat ellátó e-kormányzati terület amelynek funkcionalitása a Civil Adatbázis működésétől függ majd.

Ha nem valósul meg az együttműködő adatbázis, a Civil Adatbázis akkor is szerepet játszhat a kormányzat működésének, az elektronikus közigazgatás és **e-ügyintézés színvonalának társadalmi megítélésében.**

Az e-kormányzati csatornákat használó polgárok véleménye csak az egyik oldal. A másik oldalon szerepeltethető a szolgáltatásokat (regisztrációt, adatszolgáltatást) végző adminisztrátorok, közhivatali szereplők véleménye, a rendszer működtetési statisztikái. Ezek a közhivatali rendszerekben bevezetésre kerülő minőségbiztosítás bevezetésével ezek számszerűen mérhető statisztikákat eredményeznek. *(Ehhez természetesen az szükséges, hogy a Civil Adatbázis is része legyen a minőségbiztosítással működő szolgáltatási rendszereknek.)*

5.1.3. A szolgáltatások igénybevétele

Ha megvalósulnak a Civil Adatbázis frontend szolgáltatásai, akkor ezek sikeressége a látogatottságban, a használat mértékében mutatkozik meg.

Ha a szolgáltatások nem valósulnak meg, a Civil Adatbázis weblapjának használati statisztikái akkor is mutatják az adatbázis használatának.

5.1.4. Mérhető nonprofit szektor

A Civil Adatbázis rendszeresen aktualizált és közhivatalok által kontrollált adataiból **pontos következtetések vonhatók le a szektor összetételére, tevékenységére vonatkozóan.**

Térinformatikai rendszerek használatával területi eloszlási statisztikák készíthetők országosan.

E statisztikák más közhivatalok adataival együtt olyan felméréseket adhatnak, melyek rétegei az 1%-os támogatás, költségvetési dimenziók, önkéntesség, adományozás, munkáltatói-munkavállalói és munkabér méretek, és számos más fontos társadalmi-közgazdasági mutatót adnak meg pontosan, földrajzi eloszlással együtt.

5.2. Másodlagos faktorok

5.2.1. Hatékonyabb civil szektor

Első és legáltalánosabb másodlagos hatás a civil szektor élénkülése, melyhez a 3.9-es fejezetekben vázolt, a hivatalos weblapon elérhető szolgáltatásokat is fontosnak látjuk megvalósulni.

A szektor könnyebben talál támogatót, 1%-os adományozót, együttműködő partnert, munkavállalót, szakértőt vagy önkéntest.

Minden közhasznú szervezet megfelelhet a nyilvánosság és közzététel Európa Unióban megszabott és fontosnak tartott mértékének.

5.2.2. Egységes civil érdekképviselet

Egy olyan elképzelés ez, amely már régóta az asztalon hever, de megvalósítása csak most mutatkozik szándék, ha nem is annyira a kormányzat, mint inkább a civil szektor irányából.

A Civil Adatbázis hivatalos weboldalának szolgáltatásai segítségével **a szektor felépítheti és hatékony kommunikációval támogathatja saját együttműködési és képviseleti rendszerét**, mely végső soron a civil érdekképviselet megvalósulásának irányába mozdítja el a szektort.

5.2.3. E-demokrácia

A megfelelően felépített és jól működő rendszer segíti az e-kormányzati törekvések megvalósulását, a hatékony e-ügyintézés, végső soron a demokrácia és az e-demokrácia kiteljesítését.

Sikeres működés esetén nő a kormányzati-közhivatali ügyintézési folyamatok átláthatósága, **megvalósul a társadalmi kontroll civil szervezetek által felvállalható része.**

A Civil Adatbázis felhasználható a kormányzat számára is, a nonprofit szektorral való kapcsolatépítés, az együttműködési rendszerek kialakítása területén. A hivatalos weblapon számtalan munkacsoport hozható létre, törvényjavaslatok vagy bármilyen elképzelés előzetes egyeztetése folyhat, vagyis kikérhető a szektor véleménye a döntésekben.

Ugyanakkor a Civil Adatbázis, megvalósult szolgáltatásaival alkalmas a megvalósulás kontrollálására, kommentálására vagy épp az együttműködésre is.